

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА СТРУМЯНИ ЗА ПЕРИОДА 2021 г. – 2028 г.

/Приета с Решение №203 от Протокол №27/25.08.2025 год. на ОбС Струмяни/

Съдържание

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА.....	4
1. ВЪВЕДЕНИЕ	6
ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА.....	8
ЦЕЛИ.....	9
РЕЗУЛТАТИ	10
ПРИНЦИПИ И ДЕЙСТВАЩО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО.....	10
ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	18
ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО	19
Социално-икономически анализ в контекста на ПУО.	25
Стопанска сфера	25
Състояние на системата за събиране на отпадъци	27
2. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА СТРУМЯНИ И ПРОГНОЗИ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ	27
3. SWOT АНАЛИЗ	32
4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г.	35
Генералната дългосрочна цел на Програмата е:.....	35
Стратегическите цели,.....	35
5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ	35
5.1. ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ 37	
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	46
5.2. Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло.....	48
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	51
5.3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за	53
биоотпадъците	53
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	56
5.4. Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.....	58
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	62
5.5. Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	64
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	65
5.7. Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет.....	66
ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....	68

5.8.Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците	70
<i>ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ.....</i>	<i>72</i>
6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ	74
7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА СТРУМЯНИ 2021-2028 Г.....	75
8. ПРИЛОЖЕНИЯ	76
ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНАЛИЗИ НА НАСТОЯЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА СТРУМЯНИ	76
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.1 АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НАДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ</i>	<i>76</i>
1. Анализ на националната нормативна рамка	77
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	<i>88</i>
1. Анализ на битовите отпадъци	88
Масово разпространени отпадъци.....	97
Биоразградими и био отпадъци.	101
Строителни отпадъци	103
Производствени неопасни отпадъци.....	105
Опасни отпадъци	106
Регионално сдружение за управление на отпадъците	108
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	<i>109</i>
СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ.....	112
Принципът „Замърсителят плаща“	112
Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП).....	113
Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци.....	114
Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)	115
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ</i>	<i>117</i>
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5 АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ</i>	<i>119</i>
<i>ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 АНАЛИЗ НА АДМИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ</i>	<i>121</i>
ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ	123

СПИСЪК НА СЪКРАЩЕНИЯТА

БВП	Брутен вътрешен продукт
ДВ	Държавен вестник
ЕИО	Европейска икономическа общност
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройство на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МПС	Моторни превозни средства
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НДНТНПР	Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НКСУО	Националната комуникационна стратегия за управление на отпадъците
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НДЕФ	Национален доверителен еко-фонд
НСИ	Национален статистически институт
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОП	Оперативна програма
ОПОС	Оперативна програма „Околна среда“
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПМС	Постановление на министерски съвет
ПОО	Предотвратяване образуването на отпадъци
ПРСР	Програма за развитие на селските райони
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУО	Програма за управление на отпадъците
РДО	Рамкова Директива за отпадъците

РИОСВ	Регионална инспекция по опазване на околната среда и водите
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
СО	Строителни отпадъци
ТБО	Такса битови отпадъци
ТБО	Твърди битови отпадъци

1. ВЪВЕДЕНИЕ

Общинската програма за управление на отпадъците е един от най-важните инструменти за прилагане на законодателството за отпадъците на местно ниво. Тя се разработва в съответствие с нормативните изисквания на чл. 52 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО), във връзка с чл.15, ал.1, т.3, чл.57 и чл.59 от Закона за опазване на околната среда (ЗООС). Програмата за управление на отпадъците е секторна програма и е неразделна част от Общинската програма за опазване на околната среда на община Струмяни.

Програмата за управление на отпадъците на територията на община Струмяни 2021 - 2028 г. е разработена за период, който съвпада с действието на Националния план за управление на отпадъците (НПУО 2021-2028 г.) и при необходимост ще бъде актуализирана при неговото окончателно одобрение, при промяна във фактическите или нормативни условия.

Националният план е съобразен с изискванията на Директива 2008/98/ЕО за отпадъците, като са отчетени общите принципи за опазване на околната среда като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и въздействие върху човешкото здраве, икономиката и обществото. Срокът на програмата съвпада с периода на програмиране и ползване на европейските структурни и инвестиционни фондове за периода 2021-2027 г.

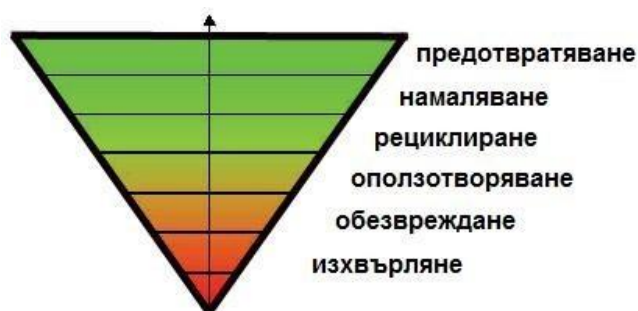
Приоритет „Отпадъци“ на Оперативна програма „Околна среда“ за периода 2021-2027 г. е насочен към специфична цел „Насърчаване на прехода към кръгова икономика“ и ще се финансират мерки, чрез които отпадъците ще се подготвят за повторна употреба и поправка, ще се рециклират или генерирането им ще бъде предотвратено, както и дейности, свързани с осведомеността на населението и промяна в нагласите му.

Програмата за управление на отпадъците отразява актуалното състояние и планира мерките и дейностите с отпадъците на територията на община Струмяни, в съответствие с действащите нормативни изисквания. Разработването ѝ се базира на наличните данни, резултатите от проведени проучвания на системите за управление на отпадъците в общината, както и на анализ на възможностите за финансиране на планираните дейности. Въз основа на събраните данни са направени експертни

предложения и прогнози за развитие на инфраструктурата, системите и практиките за управление на отпадъците в общината.

Ключов елемент на програмата е спазването на йерархията за третиране на отпадъците:

- Предотвратяване образуването на отпадъци;
- Рециклиране, повторна употреба или извличане на вторични суровини и енергия;
- Екологосъобразно обезвреждане чрез депониране или изгаряне на тези отпадъци, за които е невъзможно да бъдат предотвратени и/или оползотворени.

Политиката за управление на отпадъците

Настоящата Програма е насочена към подобряване на организацията за управление и намаляване количеството на образуваните отпадъци в община Струмяни и създава необходимите предпоставки за успешна реализация на планираните мерки и дейности.

От изпълнението на програмата се очаква да бъдат постигнати следните резултати:

1. Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
2. Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;
3. Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
4. Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

При разработването на Програмата са отразени промените в нормативната уредба и фактическите условия, породени от стремежа на Общинска администрация - Струмяни за постигане на устойчиво управление на отпадъците.

ОБХВАТ НА ПРОГРАМАТА

Програмата обхваща всички дейности, които произтичат като задължение на Общините и компетенции на Кмета, съгласно разпоредбите на Закона за управление на отпадъците (ЗУО), Закона за опазване на околната среда (ЗООС) и техните подзаконовите нормативни актове. Обхватът и съдържанието на Програмата са в съответствие и с Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците утвърдени със Заповед № РД-211/31.03.2015 г. на Министъра на околната среда и водите.

В обхвата на настоящата Програма попадат дейностите, свързани с формираните на територията на община Струмяни отпадъци, изведени и приоритизирани на база идентифицираните проблеми, които общинското ръководство трябва да реши, за да се постигне екологосъобразното им управление.

Програмата разглежда процесите от образуването на отпадъците до тяхното крайно обезвреждане, а именно:

- 1.1.1 видът на отпадъците и тяхното образуване;
- 1.1.2 количества и характеристика на отпадъците;
- 1.1.3 начин на събирането и използвани съдове;
- 1.1.4 транспортиране и използвана техника;
- 1.1.5 рециклиране и оползотворяване;
- 1.1.6 обезвреждане на отпадъците.

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на територията на община Струмяни е изготвен анализ на съществуващото състояние по отношение дейностите, свързани с отпадъците, на база който са идентифицирани проблемите и са формулирани целите за периода 2021-2028 г. Разработен е План за действие, в който са посочени необходимите мерки в близка и в средносрочна перспектива, отговорните институции и необходимите финансови средства за обезпечаване на планираните дейности.

Програмата е отворен документ, който може да бъде допълван и актуализиран при:

- промяна на нормативната уредба;
- промяна на фактическата обстановка;
- по препоръка на компетентните органи;
- при конкретизация на инвестиционните проекти.

Програмата има за цел да осигури на община Струмяни инструмент за планиране на необходимите ресурси, мерки и дейности за предоставяне на

качествени услуги по управление на отпадъците на жителите на общината и да подобри управлението на отпадъците в съответствие с общеевропейската йерархия за отпадъците.

Очаква се изпълнението на Програмата да окаже съществен принос за ефективно използване на ресурсите и намаляване на вредните въздействия на отпадъците върху околната среда. Реализирането на заложените с програмата мерки и дейности има за резултат предотвратяване и намаляване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда и човешкото здраве и намаляване на използването на първични природни ресурси.

ЦЕЛИ

Основната цел на Програмата е да допринесе за устойчивото развитие на община Струмяни чрез определяне на необходимите мерки за изграждане и реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците в общината, като елемент на регионалната система за управление на отпадъците в регион Струмяни, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Цели, заложи в Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни за периода 2021-2028 г.

Стратегическите цели на Програмата са:

- Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;
- Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;
- Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;
- Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците. За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2021-2028г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените

мерки в подпрограмите. Програмата е отворен документ, изпълнението на който се отчита ежегодно и подлежи на актуализация при промяна на фактическите и/или нормативни условия в процеса на нейната реализация.

РЕЗУЛТАТИ

С оглед прилагане на необходимите мерки по управление на отпадъците на регионално ниво и настъпилите промени в националното законодателство, настоящата Програма е насочена към постигане на следните резултати:

- Реализиране на мерки за предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъци;
- Подобряване на организацията по разделяне, временно съхраняване, събиране и транспортиране на отпадъците;
- Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и постигане на заложените в законодателството цели за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци (отпадъци от хартия, картон, метали, пластмаса и стъкло; биоразградими в т.ч. биоотпадъци) и строителни отпадъци;
- Прилагане на екологосъобразно третиране на отпадъците – изграждане и експлоатация на регионални съоръжения за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци;
- Подобряване на правната регулация на управлението на отпадъците и ускоряване прилагането на законодателството и политиката в областта;
- Осигуряване на достатъчни и надеждни данни за отпадъците;
- Укрепване на административния капацитет на администрацията, отговорна за управлението на отпадъците в общината;
- Увеличаване на инвестициите и прилагане на принципите “Замърсителят плаща” и “Разширена отговорност на производителя” при интегрираното управление на отпадъците;
- Развитие на устойчиви системи за управление на специфични потоци отпадъци;
- Повишаване участието на обществеността при управление на дейностите по отпадъците в общината.

ПРИНЦИПИ И ДЕЙСТВАЩО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни 2021 – 2028 г. се основава на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“ - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно;

- „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

- „Превантивност“ – проблемите с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап за предотвратяване на замърсяването;
- „Близост“ и „самодостатъчност“ – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване;

- „Участие на обществеността“ – заинтересованите страни, както и широката общественост имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и имат достъп до тях след одобрението им;

- „Интегрирано управление на отпадъците“ - комплекс от законодателна, институционална и технологична дейност, целяща предотвратяване образуването на отпадъци или тяхното редуциране чрез рационално оползотворяване изразяващо се в повторната им употреба и увеличаването на рециклирането им;

- „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“ - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена;

- „Устойчиво развитие“ - използване на природите ресурси по начин, който не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения.

При определянето и приоритизирането на мерките, заложи в Програмата, се спазват основните принципи за управление на отпадъците, залегнали в общата европейска и национална политика в тази област, както и основните принципи, на които се основава публикуваният и получил екологична оценка № 1-1/15.03. 2021 г. проект на Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.:

- „Предотвратяване” - образуването на отпадъци трябва да бъде намалено и избегнато, където това е възможно.

- “Разширена отговорност на производителя” и “замърсителят плаща” – лицата, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци или

замърсяват околната среда или сегашните притежатели на отпадъците трябва да покрият пълните разходи за третиране на отпадъците и да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита на околната среда и човешкото здраве.

- *“Превантивност”* – потенциалните проблеми с отпадъците трябва да бъдат предвиждани и избягвани на възможно най-ранен етап.
- *“Близост”* и *“самодостатъчност”* – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на тяхното образуване, като отпадъците, генерирани в ЕС, трябва да бъдат третирани в рамките на Съюза.
- *„Участие на обществеността“* – съответните заинтересовани страни и органи, както и широката общественост, имат възможност да участват в разработването на планове за управление на отпадъците и на програмите за предотвратяване на отпадъците и имат достъп до тях след разработването им.

НПУО е част от цялостната национална система за планиране. При разработване на плана са взети предвид основните постановки за развитието на България с хоризонт към 2030: Национална програма за развитие (НПР 2030), Национална програма за подобряване качеството на атмосферния въздух (2018-2024), Национална програма за контрол на замърсяването на въздуха (2020-2030), Трети национален план за действие по изменение на климата за периода 2013-2020 г. и др.

Мерките в настоящата програма ще се изпълняват в съответствие с Националния план за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г. и Стратегия и план за действие за преход към кръговата икономика на Република България за периода 2021 – 2027 г.

Мерките в настоящата програма са в съответствие с изискванията на действащото законодателство и изпълнението им следва да се съобрази със следните нормативни актове:

1. Закон за управление на отпадъците;
2. Закон за опазване на околната среда;
3. Закон за устройство на територията;
4. Закон за местните данъци и такси;
5. Закон за ратификация на Базелската Конвенция за контрол на трансграничното движение на опасни отпадъци и тяхното обезвреждане;

6. Наредба № 1 от 04 юни 2014 г. (изм. и доп. ДВ. бр.30 от 31 Март 2020 г.) за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри. Наредбата определя изискванията за предоставяне на информация на НСИ и ИАОС относно отпадъците и съоръженията и инсталациите за отпадъци, вкл. информация от общините.;

7. Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците. Наредбата въвежда европейската класификация на отпадъците, задължителна за прилагане и от общините.

8. Наредба № 4 от 5.04.2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.82 от 5 Октомври 2018 г.) за условията и изискванията за изграждането и експлоатацията на инсталации за изгаряне и инсталации за съвместно изгаряне на отпадъци;

9. Наредба № 6 Обн. ДВ. бр.80 от 13 Септември 2013 г. (изм. и доп. ДВ. бр.13 от 7 Февруари 2017 г.) за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.

10. Наредба №7 от 24.08.2004 г. за изискванията, на които трябва да отговарят площадките за разполагане на съоръжения за третиране на отпадъци;

11. Наредба №7 от 19.12.2013 год., посл. изм. и доп., ДВ бр. 7 от 20.01.2017 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци;

12. Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г.

13. Наредба за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г.;

14. Наредба за опаковките и отпадъците от опаковки Обн. ДВ. бр.85 от 6 Ноември 2012г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

15. Наредба за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци Обн. ДВ. бр.29 от 30 Март 1999 г.;

16. Наредба за реда и начина за оползотворяване на утайки от пречистването на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието Обн. ДВ. бр.63 от 12 Август 2016 г., изм. ДВ. бр.55 от 7 Юли 2017 г.;

17. Наредба за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти - 08.01.2013 г.;

18. Наредба за излезлите от употреба моторни превозни средства, Обн. ДВ. бр.7 от 25 Януари 2013 г. (посл. изм. и доп. ДВ. бр.37 от 21 Април 2020 г.);

19. Наредба за излязлото от употреба електрическо и електронно оборудване, Обн. ДВ. бр.100 от 19 Ноември 2013 г., изм. ДВ. бр.30 от 15 Април 2016 г., изм. и доп. ДВ. бр.47 от 5 Юни 2018 г., изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

20. Наредба за батерии и акумулатори и за негодните за употреба батерии и акумулатори, Обн. ДВ. бр.2 от 8 Януари 2013 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

21. Наредба за изискванията за третиране на излезли от употреба гуми, Обн. ДВ. бр.73 от 25 Септември 2012 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.60 от 20 Юли 2018 г.;

22. Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

23. Наредба за условията и реда за извършване на оценка на въздействието върху околната среда, Обн. ДВ. бр.25 от 18 Март 2003 г., посл. изм. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г.;

24. НАРЕДБА за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони Приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г., обн., ДВ, бр. 73 от 11.09.2007 г., в сила от 11.09.2007г., посл. изм. и доп., бр. 94 от 30.11.2012 г., в сила от 30.11.2012 г.

25. Наредба за поддържане и опазване на обществения ред, чистотата, строителството и околната среда на територията на община Струмяни, приета с Решение № 641\ 26.10.2016 г. на ОбС, изменена и допълнена с Решение № 988/ 14.06.2017 г., изм. и доп. с Решение № 2061/ 28.08.2019 г. на ОбС;

26. Наредба за определяне и администриране размера на местните такси и цени на права и услуги на територията на община Струмяни (приета с решение № 344/27.04.2016 год., изм. и доп. с реш. № 718/21.12.2016 г., изм. и доп. с реш. № 792/22.02.2017 г., изм. с реш. № 1026/05.07.2017 год., изм. и доп. с реш. № 1335/28.03.2018г. на ОбС, изм. и доп. с решение № 1425/16.05.2018 г., изм. и доп. с решение № 1475/13.06.2018 г., изм. и доп. с решение № 1476/13.06.2018 г., изм. и доп. с решение № 1765/30.01.2019 г.);

27. Наредба за изграждане и опазване на зелената система на територията на Община Струмяни (приета с Решение № 316/15.07.2020 г. на ОбС);

28. Наредба за управление на отпадъците, поддържане и опазване на чистотата на територията на Община Струмяни, приета с Решение № 713 от 30.01.2013 г. на ОбС, изм. и доп. с Решение № 2131/ 09.10.2019 г. на ОбС

Законодателството на ЕС за управление на отпадъците включва три категории законодателни актове:

1. Рамково законодателство: Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 г. относно отпадъците и за отмяна на определени директиви и Регламент (ЕО) № 1013/2006 за трансграничен превоз на отпадъци.

2. Законодателство относно операции и съоръжения по третиране на отпадъци: Директива за индустриални емисии 2010/75/ЕС /относно изгаряне на отпадъци и изисквания за комплексни разрешителни за определени инсталации за третиране на отпадъци/ и Директива 1999/31/ЕО на Съвета от 26 април 1999 г. относно депонирането на отпадъци.

Законодателство относно специфични потоци отпадъци и включва следните базови директиви: Директива 2006/66/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 септември 2006 г. относно батерии и акумулатори и отпадъци от батерии и акумулатори и за отмяна на Директива 91/157/ЕИО; Директива 2012/19/ЕС относно отпадъци от електрическо и електронно оборудване; Директива 94/62/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 20 декември 1994 г. относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда; Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 септември 2000 г. относно излезлите от употреба моторни превозни средства; Директива 2020/362/ЕС на Комисията от 17 декември 2019 г. за изменение на приложение II към Директива 2000/53/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно излезлите от употреба превозни средства; Директива 96/59/ЕО на Съвета от 16 септември 1996 г. за обезвреждането на полихлорирани бифенили и полихлорирани терфенили; Директива 86/278/ЕИО на Съвета от 12 юни 1986 г. за опазване на околната среда, и по-специално на почвата, при използване на утайки от отпадъчни води в земеделието и Директива 78/176/ЕИО на Съвета от 20 февруари 1978 г. относно отпадъците от производство на титанов диоксид.

Рамкова директива за отпадъците (РДО) с посл. изм. (Директива (ЕС) 2018/851)

Отпадъците, според определението в член 3, параграф 1 от Директива 2008/98/ЕО са „всяко вещество или предмет, от който притежателят се освобождава или възнамерява да се освободи, или е длъжен да се освободи“. Те представляват огромна загуба на ресурси под формата както на материали, така и на енергия. Освен това управлението и обезвреждането на отпадъците може да окаже сериозно въздействие върху околната среда. Депата за отпадъци например заемат земни площи и могат да предизвикат замърсяване на въздуха, водата и почвата, докато изгарянето може да доведе до емисии на опасни замърсители на въздуха. Поради това целта на политиките на ЕС в областта на управлението на отпадъците е да се намали въздействието на отпадъците върху околната среда и здравето и да се повиши ефективността при използването на ресурсите в ЕС. Дългосрочната цел на тези политики е да се намали количеството отпадъци, а когато образуването им не може да бъде избегнато, да се насърчава тяхното използване като ресурси и да се постигнат по-високи равнища на рециклиране и безопасно обезвреждане на отпадъците.

Рамкова Директива за отпадъците(РДО), освен посочената йерархия на отпадъците, въвежда и други ключови разпоредби за страните-членки, съответно за техните компетентни национални, регионални и местни власти, отговорни за съответните политики:

- да се постигне повторна употреба и рециклиране на минимум 50% от битовите и приравнените на битовите отпадъци
- да се постигне рециклиране и оползотворяване на най-малко 70% от отпадъците от строителство и от разрушаване на сгради
- да се разработят национални програми за предотвратяване на образуването на отпадъци
- да се въведе разделно събиране минимум за битовите отпадъци и подобни източници от хартия, метал, пластмаса и стъкло
- въвежда процедура за определяне на критерии за край на отпадъка и специфицира в кои случаи вещества или предмети, получени в резултат от производствен процес, представляват странични продукти, а не отпадъци;
- разграничава кога изгарянето на отпадъци е ефективно от енергийна гледна точка и се счита за операция по оползотворяване;
- определя ясно разликата между „оползотворяване” и „обезвреждане” на отпадъци

- въвежда „разширена отговорност на производителя” като едно от средствата за подпомагане на разработването и производството на стоки, при които се отчита и се улеснява ефективното използване на ресурси по време целия им жизнен цикъл.

Директива (ЕС) 2019/904 Европейския парламент и на Съвета от 5 юни 2019 година относно намаляването на въздействието на определени пластмасови продукти върху околната среда. Една от основните цели на директивата е да се намали количеството на пластмасовите отпадъци. Съгласно новите правила до 2021 г. ще бъдат забранени пластмасовите чаши, чинии, прибори, сламки и др. До 2029 г. целта е за 90% разделно събиране на пластмасови бутилки, както и целта за рециклирано съдържание на пластмасовите бутилки от най-малко 25% до 2025 г. и 30% до 2030 г.

- На европейско ниво е прието ново обширно и много амбициозно законодателство в сектора на управление на отпадъците, основаващо се изцяло на стратегическите и политически документи за „кръгова икономика“ и „нулеви отпадъци“.
- В следващите пет години се очаква ЕК да направи допълнителни проучвания и е възможно въвеждане на нови още по-амбициозни законодателни изисквания относно хранителните отпадъци, отпадъците от текстил, отпадъците от строителство и др.
- Националното законодателство, уреждащо обществените отношения, свързани с управление на отпадъците е хармонизирано с европейското законодателство, прието до 2017 г.

Националната правна рамка е построена в цялост и като логична конструкция и архитектура, която може да бъде допълвана и променяна съобразно новото европейско законодателство. Разработени са предложения за законодателни изменения и допълнения в ЗУО за въвеждане в националното законодателство на последните изменения в: Рамковата директива за отпадъците 2008/98/ЕС; Директивата 94/62/ЕС относно опаковките и отпадъците от опаковки; Директива 99/31/ЕС относно депата за отпадъци.

Предвид практиката на ЕК и на Съда на ЕС при наказателните процедури в сектор отпадъци и произтичащите за страните-членки последици, е необходимо навременно планиране, финансиране и прилагане на подходящи механизми за практическото прилагане на законодателството. Освен, че ще спести национален

финансов ресурс, навременното изпълнение на законодателството ще осигури ползи за околната среда и здравето на хората.

Процедури за преценка необходимостта от Екологична оценка и Оценка за съвместимост с предмета и целите за опазване на защитените зони в съответствие с изискванията на ЗООС и ЗБР

Законът за опазване на околната среда (ЗООС) и Законът за биологичното разнообразие (ЗБР) регламентират изискванията и последователността на провеждане на процедурите и определят рамката за провеждане на съвместени процедури за екологична оценка и оценка за съвместимост на планове и програми и съответните подзаконов актове - Наредба за условията и реда за извършване на екологична оценка на планове и програми, Обн. ДВ. бр.57 от 2 Юли 2004 г., посл. изм. и доп. ДВ. бр.67 от 23 Август 2019 г. и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони, приета с ПМС № 201 от 31.08.2007 г. Компетентен орган за процедурите е РИОСВ Благоевград.

Процес на обществени консултации при разработване на програмата:

При разработването на настоящата програма са използвани следните методи за консултации с обществеността:

- Информиране на обществеността, чрез публикуване на сайта на Общината на проект на Програма за управление на отпадъците на Община Струмяни 2021-2028г.;
- Публикувана на интернет страницата на общината на покана към обществеността и заинтересованите страни за обществено обсъждане /на посочено от Общината място в определен ден и час или дистанционно, чрез споделяне на мнения и предложения на е- мейл за проекта на програмата;
- Проведено обществено обсъждане дистанционно, чрез е-мейл.
- Разглеждане в комисии и приемане на програмата на заседание на Общински съвет.

В програмата са включени данните от актуален Доклад за извършен четирисезонен морфологичен анализ на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Струмяни.

ЙЕРАРХИЯ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Йерархията определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно

отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците е предпоставка за осигуряване на ефективно използване на ресурсите. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за организиране на дейностите с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

ГЕОГРАФСКИ, ДЕМОГРАФСКИ И СОЦИАЛНО-ИКОНОМИЧЕСКИ ХАРАКТЕРИСТИКИ В КОНТЕКСТА НА ПУО

Община Струмяни е разположена в област Благоевград, Югозападна България, на юг от гр. София. Тя включва 21 населени места, разположени в прекрасна природна среда. Територията на община Струмяни е 362 км², което е 5,72 % от територията на област Благоевград. Община Струмяни е разположена на източните склонове на Малешевска планина, долината на река Струма и малка част е върху западната част на Пирин. Найвисокият връх на територията ѝ е Шаралия - 2171 м н. в.

Община Струмяни има важно геополитическо местоположение. Тя гранични с общините Кресна, Струмяни, Банско и Петрич. Западната ѝ граница съвпада с границата на Република България с БЮСР Македония и с община Берово.

Седалището на общината се намира се на 140 км южно от гр. София, на 50 км от областния център Благоевград и на 14 км от гр. Струмяни. Разстоянието до границата с Гърция е 33 км и до границата с Македония - 35 км. Основната част /80 %/ от общата площ на общината е с планински релеф, представен от части на Пирин и Малешевска планина. Останалата част от територията е разположена по течението на река Струма, където земята е обработваема.

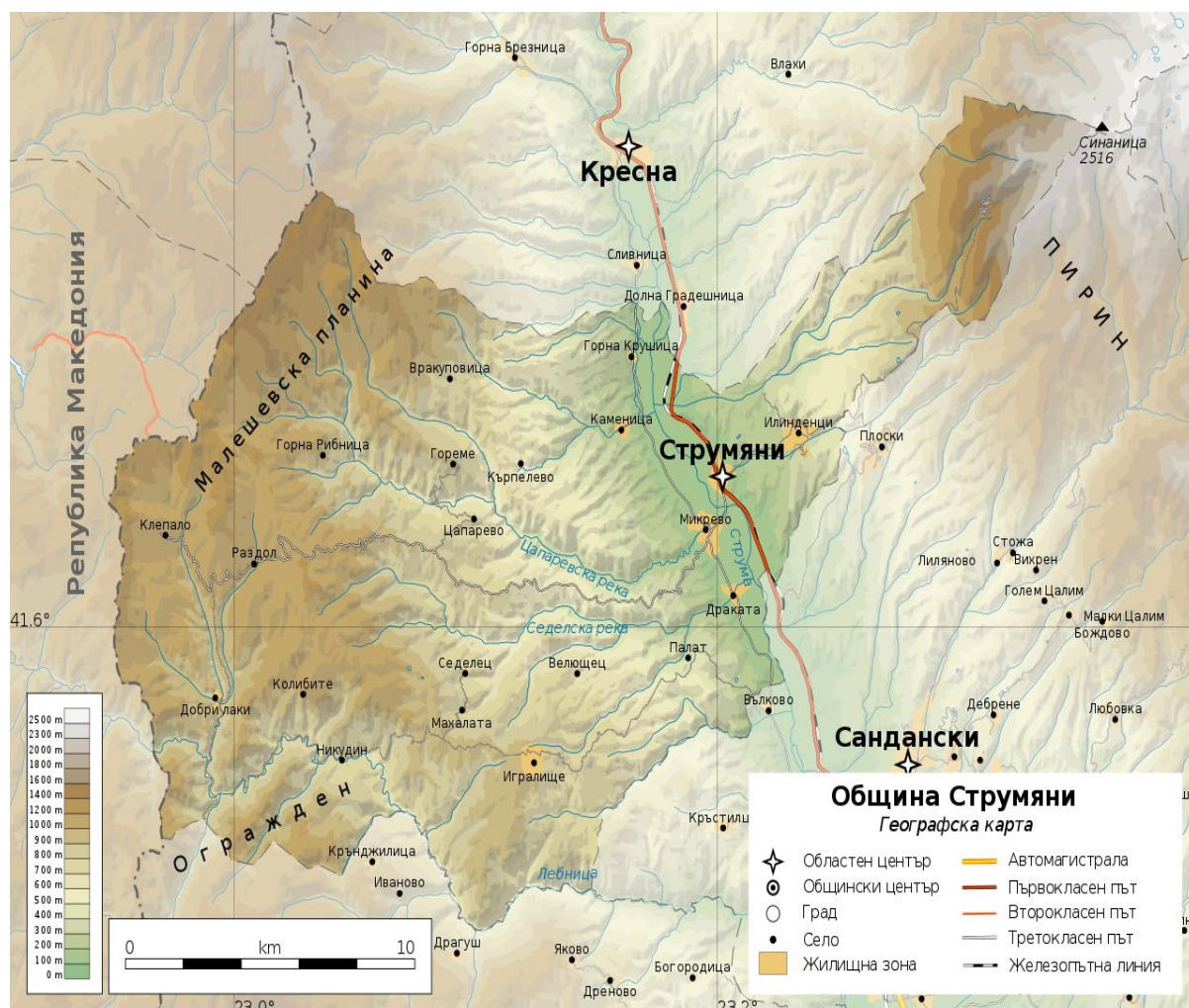
Общината включва в своите граници административния център Струмяни, от V функционален тип, обхваща 21 населени места с население 4811 жители.

населено място	км. до общинския център	население към 05.10.2014	население към 15.03.2018	население към 15.12.2021
Велюшец	20.0	3	2	2
Вракуповица	28.0	19	17	8
Гореме	23.5	85	64	53
Горна Крушица	8.0	55	41	33
Горна Рибница	26.0	5	3	3
Добри лаки	33.0	172	155	132
Драката	4.0	138	157	148
Игралище	21.4	287	277	232
Илинденци	3.6	847	813	740
Каменица	7.0	104	98	83
Клепало	32.0	37	31	23
Колибите	27.0	2	3	3
Кърпелево	13.0	32	32	25

Махалата	27.0	29	31	25
Микрево	2.3	2340	2417	2399
Никудин	31.0	85	76	60
Палат	13.0	40	29	22
Раздол	26.0	185	191	151
Седелец	28.0	29	21	17
Струмјани		926	888	857
Цапарево	18.3	177	144	116

Община Струмјани се отнася към общините с ниско икономическо развитие, която се характеризира с непълна и недоразвита отраслова структура на производство, силни диспропорции в отделните сектори, но сравнително добра инфраструктура, не добро състояние на общинските пътища и транспортна достъпност и др. На фиг. 1 е представена карта на община Струмјани.

фиг. 1 карта на община Струмјани.

Пътища. През територията на общината преминават важни пътни артерии от национално значение. През общинският център преминава главен път Е 79 и жп линия София – Атина, както и общински пътища. Гъстотата на пътната мрежа е 0,5 км/кв. км, което е над средното за областта 0,27 км/кв. км, но въпреки това, все още редица села са без асфалтирани пътища и улици. Общо състоянието на пътната мрежа на територията на общината е незадоволително.

Населените места формират равномерна мрежа от 21 села. Най – голямо е с. Микрево с 2276 бр. жители или 41,3 % от цялото население на общината. Две села – Струмјани и Илинденци имат над 500 жители, 1 село – Игралце е с над 250 жители, 4 села са с население между 100 и 250 души, 10 села са с население под 100 души и найнакрая 3 села са с население под 10 души, от които 1 село с 1 жител. Средната селищна гъстота е 5,8 селища на 100 км² и е по-голяма от тази за страната, около 4,8. Средното отстояние между населените места е около 3,5 км, което е добра предпоставка за формиране и функциониране на единна жизнена териториално-селищна среда. Урбанистичната структура на общината е равномерна без ясно изразен център, ако се изключи с. Струмјани като център на общината. Икономическият облик на селата е селскостопански, с подчертан самозадоволяващ се производствен характер. В селата липсват възможности за трудова заетост, особено за младите хора.

Релефът в по-голямата си част е планински. Той заема около 80 % от територията на общината. По най-високите части придобива алпийски характер, с типичните за него пасища и ливади. Планинският релеф на общината се характеризира с живописни скали и пещери - над 30 бр.

Климат. Той е типично преходно средиземноморски. Различията са обусловени от разликата в надморската височина - между 100 м и 1000 м надморското равнище. Отчитат се два вида влияния-средиземноморското влияние от юг, по течението р. Струма, и континенталните влияния от север. Средногодишните температури на въздуха са най - високи за България – 13,9-14,4 градуса. Най-ниски са температурите през януари, а най - високи през юли и август. Зимата се характеризира с отсъствие на силен студ, средната температура през януари е 2.5° С, лятото е най-дългият сезон, сухо и топло, със средна температура през юли 24° С. Есента е дълга и топла. Валежите са близо до средното ниво за България - 650 мм годишно.

Почви. Почвената покривка е разнообразна. Причини за това се големите разлики в надморската височина на терена и свързаното с тях почвообразуване. Това

обяснява и поясите в разпределение на растителността. Почвите са кисели в района на Малешевска планина и се променят до алкални в полите на Пирин планина. Най-широко разпространение имат канелените и кафявите горски почви, като след тях се нареждат наносните почви.

Полезни изкопаеми. Общината е бедна на полезни изкопаеми. На територията на общината са открити и се експлоатират находища от мрамор и най-голямото рудно находище на калциев флуорит на Балканския полуостров. Река Струма и нейните притоци се използват за добив на инертни материали.

Води. Община Струмияни не е богата на водни ресурси. Основната водна мрежа се състои от притоците на р. Струма. Хидроложките условия на територията на общината са свързани с характеристиката на р. Струма и нейните притоци, чиито водосбори са значителни. Всички реки и потоци са с непостоянен дебит, влияещ се от валежите и сезоните, а при силни валежи имат и пороен характер.

Речните тераси около р. Струма са ясно изразени и навсякъде се използват за нуждите на селското стопанство.

Повърхностните и подземните води са изцяло зависими от климатичните фактори и изменението в състоянието и режима им следват изцяло тяхната промяна.

Най-значимите неоползотворени потенциали на общината са горското стопанство, животновъдството и включването ѝ в регионалните туристически продукти. Следва селското стопанство да се допълни с развитие на поливно земеделие, включително биоземеделие чрез използване на почвено-климатичния комплекс в екологично чистата среда на общината.

Защитени природни територии и обекти. Територията на община Струмияни включва малка част от Национален парк „Пирин“, резерват „Соколата“, вековни дървета, седиментни скални образувания и др.

Национален Парк „Пирин“. Той заема североизточната част на община Струмияни с площ от 184,4 ха. Паркът е с национално и международно значение. Включен е в списъка на ООН за Националните паркове и в списъка на ЮНЕСКО по Конвенция за защита на световното културно и природно наследство.

Природен резерват „Соколата“ е обявен за такъв със заповед – 115 от 18.02.1985 г. Намира се на 6 км югозападно от с. Игралище и обхваща района на Игралищенския рид по левия склон към р. Лебница в източните склонове на Малешевска планина и заема площ от 211 ха. Резерватът е естествено находище на

високостъблена гора от благуи, която в основната си част е буйна, първична и почти недокосвана от човешка дейност.

- Вековни дървета обявени със заповед на КОПС (МОСВ) от 07.05.1982 г.,
- Три дъба в местността „Дабето” край с. Вракуповица в Малешевска планина, на възраст 500 год., височина 18 м и обиколка 3,6 м,
- Пашовия дъб до с. Палат, Малешевска планина, на възраст 600 год., височина 16 м и обиколка 4,7 м,
- Вековен чинар до с. Илинденци, Пирин планина, на възраст 500 год., височина 24 м и обиколка 5,65 м.

Община Струмяни разполага и с други забележителности, които не са регламентирани официално: скалния ансамбъл Зандана, платото Кичер, водопадът на р. Крушичка, 18 бр. пещери в землището на село Илинденци.

Западните части на национален парк /НП/ "Пирин" с площ от 184,4 ха, попадат в границите на община Струмяни и заемат източната ѝ част. Забележителните форми на релефа в НП "Пирин", попадащи на територията на община Струмяни са множество причудливи скални феномени: Кутлева скала, Щавенска скала, Кумицата и др.

Високопланинските езера и пасища създават неповторим пейзаж.

Табл. Защитени зони на територията на общината

Код на защитена зона	Име на защитена зона	Тип на защитена зона
BG0002003	Кресна	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000366	Кресна - Илинденци	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000224	Огражден - Малешево	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0000209	Пирин	Защитена зона по директивата за птиците
BG0000209	Пирин	Защитена зона по директивата за местообитанията
BG0002126	Пирин буфер	Защитена зона по директивата за птиците

Социално-икономически анализ в контекста на ПУО.

Населението на община Струмяни към 2020г. е 4811 души, неравномерно разпределени в 21 населени места на територията ѝ. Налице е тенденция към намаляване на броя на населението в следствие безработицата, засилените миграционни процеси и концентрацията на населението в по-големите населени места. Демографските промени, породени главно от икономически причини, са повлияли и върху бита на хората. Около 10 % от активното население е безработно, 30 % се занимава със селско стопанство, 30 % работят в промишлеността, 10 % в бюджетната сфера, 10 % в услуги и другите дейности в общината.

Табл. Динамика на населението за периода 2016 – 2020 г.

Година	Общо			В селата		
	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
2020	4811	2359	2452	4811	2359	2452
2019	4880	2398	2482	4880	2398	2482
2018	5053	2489	2564	5053	2489	2564
2017	5151	2533	2618	5151	2533	2618
2016	5316	2612	2704	5316	2612	2704

За период от 8 години населението е намалено с 12,19 %, а верижното намаление на населението в общината е в границите от 1,29 % до 1,55 %. Средният темп на намаление на населението за периода е 1,45 % на година.

Демографското състояние на общината е твърде неблагоприятно. Наблюдава се обезлюдяване на повечето села, особено на тези в планинските райони. Този факт е много тревожен, но по-голямата част от населението, особено учащата се младеж след завършване на образованието си, поради липса на развита промишленост, търси работа извън общината и не се завръщат по родните места.

Тенденцията в естествения прираст е негативна и е с няколко пункта над средната за страната. Налице е процес на депопулация, който ще има лоши последици за икономическото развитие и благополучието на населението в общината.

Основен метод на отопление на населението в общината остава изгарянето на твърди горива – дърва и въглища.

Стопанска сфера

Община Струмяни се отнася към общините с ниско и слабо развита отраслова структура на производство, силни диспропорции по отношение на инфраструктура, състояние на пътища и транспортна достъпност. Районът се отнася към групата на изостаналите селски райони и към групата на общините за трансгранично сътрудничество и развитие. Около 30 % от икономически активното население се

занимава със селско стопанство: отглеждане на тютюн, плодове, зеленчуци и др., 30 % работят в промишлеността: цехове за мрамор, дървопреработване, шивашки цехове, 10 % в бюджетната сфера, 10 % в услуги и други.

Структурата на общинската икономика е обусловена преди всичко от добивната и обработващата промишленост. С дългогодишни традиции в района е добивът на мрамор. Основният производител е “Илинденци-мрамор” АД, чиито основни клиенти са от Република Македония, Република Хърватска, Италия и Израел.

Промишления профил на община Струмяни се допълва и от няколко шивашки цехове с основна дейност: собствена колекция бебешко бельо и облекло и работа основно с трико. Износът е основно за Англия и Гърция. Развитие има и дървообработването, което се извършва от десетина фирми в района. На територията на с. Струмяни има и един месарски цех за производство на малотрайни колбаси.

В община Струмяни броят на стопанствата е 3,2 % от всички стопанства в област Благоевград. ИЗП в общината е едва 2,7 % от ИЗП на областта. Средната площ на ИЗП на едно стопанство е 12,7 дка, което показва средна величина за размера на такива стопанства в общините, но размерът е по-нисък от средния за общината. Това се определя от малкият размер на земеделската земя в общината, в която преобладават планински и полупланински площи.

Земята в общината е разположена в един от най-топлите райони в страната, което благоприятства отглеждането на плодове и зеленчуци с преимущества пред други области. Благодарение на меката зима тук добре растат многогодишни видове: лози, смокини, нар, бадеми, маслини и др.

През последните години селското стопанство отбелязва малък ръст, но западат цели традиционни отрасли, като производството на тютюн и картофи. Отрасълът е основен източник на доходи на населението в селата и за цялата община и неговото западане при липса на друга алтернатива за доходи и заетост води до развитието на натурално стопанство и поражда засилена миграция на трудоспособно население.

Планинският характер на територията благоприятства развитието на животновъдството, въпреки недостига и поскъпването на фуража и ефективна реализация на продукцията му. развитието на отрасъла за последните години е с тенденция към намаляване на броя на отглежданите животни, както и на животинската продукция. Досегашният опит и практика, както и наличието на фуражна база, предполагат да се насърчава овцевъдството.

Горското стопанство в района има своите традиции. Преобладаващата част от територията е планинска, повечето склонове на планините са силно нагънати и силно пресечени. Наклонените терени са значителни, като повечето от площите са с наклони над 20 градуса. При тези условия, както и поройния средиземноморски характер на валежите, проявлението на ерозията е повсеместно явление. По тези причини залесителните мероприятия, провеждани от горското стопанство, са значителни. Нископланинския район е зает главно от дъбови, букови и смесени широколистни гори, както и изкуствено създадени гори. Район с иглолистни гори е изкуствено създаден по оголените места и по високите части на Пирин планина.

Състояние на системата за събиране на отпадъци

В община Струмяни всички населени места са обхванати от дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване. Събраните отпадъци от територията на общината се извозват до регионално депо за неопасни битови отпадъци – РСУО „Регион Сандански“.

2. ОБОБЩЕНИ ИЗВОДИ ОТ АНАЛИЗА НА СЪСТОЯНИЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА СТРУМЯНИ И ПРОГНОЗИ ЗА БЪДЕЩО РАЗВИТИЕ

В този раздел са представени основни данни и тенденции, в резултат от проведения анализ на настоящото състояние на управлението на отпадъците на територията на община Струмяни, както и произтичащите от тях изводи и препоръки, които са основа за формулиране на мерките за постигане на целите на настоящия програмен документ.

Изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на Община Струмяни в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците.

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.
- Община Струмяни е разработила местна нормативна уредба в съответствие с изискванията на националното законодателство, в т.ч. Закона за управление на отпадъците, Закона за местните данъци и такси, Закона за местното самоуправление и местната администрация, детайлизираща разпоредбите относно

управлението на отпадъците съобразно спецификата на общината. Разработени са и програмни документи за провеждане на политиката на общината в тази област.

- Действащата Наредба за управление на отпадъците на територията на община Струмяни на основание чл. 22 от действащия ЗУО. Наредбата съдържа детайлни разпоредби, регламентиращи управлението на отпадъците на територията на община Струмяни. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.

- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в заключението на анализа.

- Община Струмяни разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.

- Основната част от мерките, включени в Плана за действие на Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2015-2020 г. са реализирани.

- Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Струмяни. Отчетите са налични на сайта на общината.

Изводи от анализа на отпадъците и прогнозите за отпадъците.

- Нормата на натрупване на битовите отпадъци в община Струмяни е под приетата за страната норма на натрупване за тип населени места, съответстващи на населените места в община Струмяни.

- Община Струмяни разполага с анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци.

- Планираният капацитет на предвидените за изграждане регионални съоръжения е достатъчен за третиране на образуваните битови отпадъци от

Регионална система за управление на отпадъците на общините Сандански, Струмяни и Кресна, съгласно изготвените прогнози, и постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, заложи в националното законодателство, за които са отговорни местните власти.

- В община Струмяни понастоящем не е застъпена практиката за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване. На територията на общината не се експлоатира депо за строителни отпадъци. При образуване на строителни отпадъци, в т.ч. от ремонтна дейност, извършвана от домакинствата, те се насочват за депониране на Регионалното депо за неопасни отпадъци.

Изводи от анализа на инфраструктурата за управление на отпадъците

- Във всички населени места на територията на община Струмяни се извършва организирано събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци, като системата обхваща 100 % от населението на общината. В населените места с малък брой население и/или труднодостъпно географско положение (планински райони), в които не е въведена система за събиране и транспортиране на БО, събирането и транспортирането на отпадъците се извършва по заявка от съответния кмет или кметски наместник.

- Общината е осигурила съдове и техника за събиране и извозване на смесените битови отпадъци.

- Смесените битови отпадъци от всички населени места на територията на община Струмяни се предават на инсталация за предварително третитане – сепариране на рециклируемите отпадъци от общият поток ТБО.

- Община Струмяни разполага с компостираща инсталация за биоотпадъци, зелените отпадъци от паркове и др. зелени площи се събират отделно.

- Чрез сътрудничество с Организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, притежаващи разрешения от МОСВ, Община Струмяни е осигурила инфраструктура за събиране, транспортиране и последващо оползотворяване на масово разпространени отпадъци от опаковки. НУБА и ИУЕЕО се събират кампанийно.

- В изпълнение на законодателното изискване за регионално управление на битовите отпадъци, Община Струмяни членува в „Регионална система за управление на отпадъците – на общините Сандански, Струмяни и Кресна“

- В РСУО функционират съоръжения и инсталации за сепариране на битови отпадъци и компостиране на зелени отпадъци.

Изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъци и осъществени мерки за тяхното възстановяване.

- На територията на общината няма стари депа за твърди битови отпадъци, подлежащи на рекултивация.

- В следващия програмен период общината трябва да осигурява, в дългосрочна перспектива, всички необходими дейности, свързани със следексплоатационните грижи и мониторинг на рекултивираното депо

- Източник на финансиране на дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на депото са приходите от такса битови отпадъци, както е регламентирано в Закона за местните данъци и такси. Средствата за дейностите следва да се включват в ежегодните план-сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци.

Изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците и осъществяването на управленските и контролните функции.

- Възложените с националната нормативна уредба правомощия на кмета на общината във връзка с управлението на отпадъците са обезпечени в задоволителна степен с функции на Заместник кмет, експерти еколози и специалисти.

Изводи от анализа на организационните схеми и форми за управление на отпадъците, планиране, финансиране и определяне на цени и такси за услугите.

- Въведените организационни схеми и форми за управление на отпадъците в община Струмяни са добра основа за прилагане на принципите „Разширена отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”.

- Принципът „разширена отговорност на производителя” се прилага кампанийно на територията на общината по отношение на три групи масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, негодни за употреба батерии и акумулатори, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване), като дейностите се извършват от Организации по оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци, с които Община Струмяни е сключила договори за сътрудничество.

- Община Струмяни осъществява последователна политика за по-пълно прилагане на принципа „замърсителят плаща“ при предоставянето на услугите за събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци. Общината е осигурила възможност физическите и юридическите лица да заплащат такса „битови отпадъци“ според количеството на битовите отпадъци съобразно вида, броя и честотата на извозване на ползваните през годината стандартни съдове за изхвърляне на битови отпадъци.

- Депонирането на битовите отпадъци от всички населени места на територията на община Струмяни се извършва на Регионалното депо за неопасни отпадъци, съгласно сключено споразумение между общините в РСУО. Община Струмяни заплаща определената сума за депониране на тон отпадък на регионалното депо от събраната такса битови отпадъци в бюджета на общината.

- Общината не е предприела мерки за събиране и оползотворяване на хранителни и кухненски биоотпадъци, понастоящем не се предоставят услуги по тяхното събиране при източника, транспортиране и оползотворяване.

- Редът за определяне и събиране на такса „битови отпадъци” и услугите, за които се заплаща таксата са регламентирани с Наредба за определянето и администрирането на местните такси и цени на услуги.

Изводи от анализа на информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците.

- Не достатъчни са мерките, които Общината изпълнява за информиране на обществеността съвместно с Организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, за което е включила конкретни клаузи в договорите за сътрудничество с тези организации.

- Община Струмяни използва различни форми за повишаване на общественото съзнание и привличане и насърчаване на обществеността за участие в дейностите с отпадъци – проекти, целеви кампании, разпространение на информационни материали и др.

- Община Струмяни изпълнява ангажиментите за информиране и консултации с обществеността, произтичащи от екологичното и друго законодателство. Проектите на общински нормативни и програмни документи се предоставят на интернет страницата на Общински съвет – Струмяни. Всички постъпили уведомления за реализация на инвестиционни предложения се оповестяват на интернет страницата на общината.

Изводи от анализа на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.

- Информация и документация във връзка с управлението на отпадъците в община Струмяни се събира и обработва от различни структурни звена от общинската администрация, в съответствие с функционалните им характеристики съгласно Устройствения правилник на Общинска администрация – с. Струмяни.

- Взаимодействието между отделните звена се осъществява основно на базата на документооборота на хартиен носител. Наличната информация в отделните структурни звена е организирана по начин, който не винаги позволява сравнителен анализ на данните – налична е в различни разбивки;

- Препоръчва се въвеждане на единна информационна система в общината, която да обхваща целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, да служи за изготвяне на анализи за планиране и вземане на управленски решения.

3. SWOT АНАЛИЗ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите „силни страни“ и „слаби страни“. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на „възможности“ и „заплахи“.

Силни страни.

Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни.

Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности.

Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи.

Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние. Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в община Струмяни показва посочените по-долу резултати:

Силни страни	Слаби страни
- Общинската нормативна уредба, регламентираща управлението на отпадъците на местно ниво е разработена в съответствие с изискванията на ЗУО; - В общинската система за събиране и транспортиране на смесени битови отпадъци е обхванато 100% от населението на общината и е осигурена необходимата инфраструктура; - Общината е организирила кампанийно прилагане на схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци (отпадъци от опаковки, НУБА, ИУЕЕО) чрез сключени договори за сътрудничество	- Не е застъпена практиката за повторна употреба и рециклиране на отпадъци от строителство и разрушаване; - Има предпоставки за образуване на нерегламентирани сметища. - Строителните отпадъци попадат и се смесват с потока на общите битови отпадъци. - Недостатъчен административен капацитет зает с дейностите по отпадъците.

с Организации по оползотворяване; • Участие в Регионално сдружение за управление на отпадъците; • Използване на регионално депо за неопасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания; • Общинското депо за неопасни отпадъци е закрито и рекултивирано; • Изградени са предпоставки, които позволяват участие на обществеността при взимане на решения, свързани с управлението на отпадъците – предоставяне на обществен достъп на проекти на общински нормативни и програмни документи, уведомления за • инвестиционни предложения; предоставяне на информация чрез медии и интернет.	
Възможности	Заплахи
• Действаща сепарираща система ; • Използване на финансовите инструменти на ЕС за реализация на проектите и изграждане на регионални съоръжения за сепариране и компостиране; • Промяна на обществените нагласи в полза на екологосъобразно управление на отпадъците съобразно въведената йерархия.	• Честа промяна на националната нормативна уредба относно управлението на отпадъците; ; • Неизпълнение на нормативните задължения на общината по отношение управлението на отпадъците и налагане на санкции от страна на контролните органи.

4. ЦЕЛИ НА ОБЩИНСКАТА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ 2021-2028 Г.

Генералната дългосрочна цел на Програмата е:

Да допринесе за устойчивото развитие на община Струмяни чрез определяне на необходимите мерки за изграждане и реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците в общината, като елемент на регионалната система за управление на отпадъците в регион Струмяни, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци, подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Стратегическите цели,

чието постигане през периода на Програмата ще допринесе за изпълнението на генералната цел, са:

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци;

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците.

За постигането на стратегическите цели са разработени подпрограми с мерки, съдържащи План за действие, в който са посочени основните дейности, отговорните институции и възможните източници за финансиране за осигуряване изпълнението на Програмата за периода 2021-2028 г. и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмите.

5. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ С ПОДПРОГРАМИ С МЕРКИ ЗА ПОСТИГАНЕТО НА ЦЕЛИТЕ

В рамките на Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни за периода 2021-2028 г. са разработени подпрограми, които чрез мерките, включени в тях, водят до изпълнението както на оперативните цели на всяка от подпрограмите, така и на четирите стратегически цели.

Всяка от подпрограмите съдържа кратка въвеждаща текстова част, в която са представени ключови изисквания на националното законодателство и оперативни цели; развитие в разглежданата област; резултатите, които общината е постигнала до момента; ключови резултати, които се очакват от изпълнението на подпрограмата.

Всяка подпрограма съдържа План за действие, в който в табличен вид са посочени предвидените дейности (мерки) за постигане на оперативните и стратегически цели, срок за реализация, очакваните резултати, отговорните институции, възможните източници за финансиране за осигуряване на изпълнението ѝ и индикатори за оценка степента на изпълнение на заложените мерки в подпрограмата.

В зависимост от спецификата на съответната подпрограма са предвидени инвестиционни и неинвестиционни („меки“) мерки.

Стратегическа цел	Подпрограма
Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци	• Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло • Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците • Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради • Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци
Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	• Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет
Стратегическа цел 4: Включване на обществеността в управлението на отпадъците.	• Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

5.1.ПОДПРОГРАМА ЗА ПРЕДОТВРЯВАНЕ ОБРАЗУВАНЕТО НА ОТПАДЪЦИ

Въведение и основни положения

В съответствие със законовите изисквания и „Методическите указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците”, утвърдени от Министъра на околната среда и водите, Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци на община Струмяни има следното съдържание:

- Въведение и основни положения;
- Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците;
- Цел на Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци;
- Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките;
- План за действие към Програмата за предотвратяване образуването на отпадъци.

Определение и място на предотвратяване на образуването на отпадъци в йерархията за управление на отпадъците

Предотвратяването на отпадъците е определено в европейското и националното законодателство (т. 28 от § 1 на допълнителните разпоредби на ЗУО) като:

„Мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- *количеството отпадъци, включително чрез повторна употреба на продуктите или жизнения им цикъл;*
- *вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве; или*
- *съдържанието на вредни вещества в материалите или продуктите.“*

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията за управление на отпадъците, която изисква дейностите с отпадъците да се извършват в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;

- обезвреждане.

С оглед поясняване на определението за „предотвратяване на образуването на отпадъци“ и включените в него компоненти, можем да специфицираме предотвратяването като количествено и качествено предотвратяване на образуването на отпадъци и предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производство.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците.

Предотвратяване още във фазата на проектиране на продуктите, преди тяхното производство

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фазата на дизайна и пред-дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко-дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии, изискващи по-малко материали, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по-рядко преместване и по-малко складиране.

Предотвратяването на отпадъците има и съществен принос за необходимия преход към ефективно използване на ресурсите. Увеличаването на времето на ползване на продуктите или многократната употреба на продукти, които обичайно се изхвърлят след единствената им употреба, биха имали като резултат намалено използване на природните ресурси, от които се произведени, а не само предотвратяване на вредното въздействие върху околната среда от изхвърлянето на повече отпадъци, вследствие на по-кратката употреба на тези продукти. С оглед на

това, предприемането на мерки за предотвратяване на отпадъците допринася за постигане на европейските и национални цели за ефективно използване на ресурсите.

Този преход обаче трябва да бъде направен така, че да не води до намаляване на благосъстоянието и на икономическия растеж. Тоест не става въпрос за това да има конкуренция на екологичните и икономическите политики, а да се използва икономиката за постигане на екологичните изисквания.

Цели на общинската програма за предотвратяване на образуването на отпадъци

Прекъсването на връзката между икономическия растеж и нарастващото използване на ресурсите, което води до негативно влияние върху човека и природата, е основна цел в областта на политиката по околната среда. Този принцип за устойчиво развитие представлява не само ориентир за държавни действия, но е и мерило за решенията на икономиката и обществото. В областта на управление на отпадъците и разработената Национална програма за предотвратяване на отпадъците, тази цел намира изражение в прекъсване на връзката между икономическия растеж и свързаното с това вредно влияние върху човека и околната среда в резултат на образуването на отпадъците.

Целите на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Струмяни могат да се обобщят в следните групи:

Стратегическа цел подпомагана от оперативни цели, чието изпълнение се постига чрез пакет от мерки. Тези цели кореспондират с националните цели за предотвратяване на отпадъците.

Стратегическата цел на Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъците в община Струмяни е:

„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им“.

Оперативни цели:

- ✓ *Намаляване на количеството на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на вредното въздействие на отпадъците;*
- ✓ *Намаляване на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите.*

Постигането на посочените оперативни цели изисква целенасочена общинска политика, чрез прилагането на мерки, които да доведат до прекъсването на връзката

между икономическото развитие и въздействието върху околната среда, свързано с образуването на отпадъци. Под мерки за предотвратяване на образуването на отпадъци трябва да се разбира всяка мярка, която се предприема преди едно вещество, материал или продукт да се превърне в отпадък и която допринася за това да се намали количеството отпадъци и тяхното вредно въздействие върху човека и природата или съдържанието на вредни вещества в отпадъците.

Анализ и описание на съществуващи мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и оценка на възможностите за прилагане на подходящи мерки и предложение за индикатори за мерките

До този момент в община Струмяни не са разработвани и прилагани конкретни целенасочени мерки за предотвратяване образуването на отпадъци и ако е имало такива те са били косвени. Това е така, поради факта, че досега националното законодателство не е вменявало такива задължения на местните власти и не са разработвани национални програмни документи в тази насока и указания за прилагане на мерки.

По-долу са разгледани мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, като за всяка мярка, включена в Подпрограмата за предотвратяване на образуването на отпадъци на община Струмяни е посочена същността на мярката, възможностите за бъдещо прилагане и са представени възможните индикатори за проследяване изпълнението на мярката.

➤ Използване на мерки за планиране или други икономически инструменти за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите

Същност на мярката

Съдържанието на тази мярка може да се раздели на две групи дейности:

- Разработване на планове и програми от общинските органи

Съгласно българското законодателство, кметът на общината разработва програма за управление на отпадъците, съдържаща подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци, която следва да се разработва в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците.

- Прилагане на икономически мерки

С използването на различни по вид икономически стимули се цели повишаване на екологосъобразното поведение на населението на общината и бизнеса.

Възможности за прилагане

В настоящата Програма се предвиждат конкретни мерки за предотвратяване на отпадъците в община Струмяни.

Целта на програмата е да посочи конкретни действия, които община Струмяни следва да изпълни при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от цялостната си политика в областта на управление на отпадъците.

По отношение на прилагането на икономически мерки се предвижда насърчаване на екологосъобразното поведение на населението на общината чрез предоставяне на безплатни съдове за домашно компостиране. Съгласно Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците (чл. 8, ал. 4), дейността по компостиране на място се счита за дейност по предотвратяване образуването на отпадъците. С оглед на това въвеждането и прилагането на домашно компостиране от домакинствата е една от мерките за предотвратяване на отпадъци, която ще се прилага в общината.

Индикатори за изпълнение на мерките

Индикатор за проследяване реализацията на общинската Програма за предотвратяване образуването на отпадъци е броят изпълнени мерки, предвидени в нея и мерки в процес на изпълнение. Броят на домакинствата, извършващи домашно компостиране е индикатор за изпълнение на мярката по прилагане на икономически стимули.

➤ **Използване на разяснителни кампании и оказване на финансова подкрепа на бизнеса за вземане на решения или друг вид подкрепа. Насърчаване на повторната употреба или поправка на подходящи продукти или на техни компоненти**

Същност на мярката

Не всички предприятия имат потенциал да идентифицират адекватни мерки за предотвратяването на отпадъци. Това важи особено за малките и средни предприятия. Именно поради това е полезно за тези предприятия да се предвидят разяснителни кампании относно ползите от прилагането на мерки за предотвратяването на отпадъци.

Повишаването на информираността и на съзнанието за екологосъобразно поведение и производство сред тези представители на бизнеса повишава възможността за прилагане на мерки за предотвратяване на отпадъци от по-широк

кръг лица и следователно и ефективността на предотвратяване на отпадъци се повишава. Съществуват и възможности за икономическо стимулиране на дребния бизнес за по-активно включване в политиките за предотвратяване на отпадъци, като например различни данъчни ставки.

Възможности за прилагане

Досега в община Струмяни са се провеждали определени разяснителни кампании в областта на управление на отпадъците, но целенасочени кампании за предотвратяване на отпадъци не са осъществявани. В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на кампании с конкретна насоченост към предотвратяването на отпадъци. Друга предвидена мярка е патентните данъци по ЗМДТ за тези представители на бизнеса, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (например ремонт на обувки, дрехи, домакински уреди, мебели и др.) и оттам до предотвратяването на отпадъци, да бъдат сведени до минималните допустими нива. Целта е да се стимулират собствениците на занаятчийски работилници и ателиета за поправка да разширят своята дейност и да предоставят по-качествени услуги на гражданите.

Индикатори за изпълнение на мерките

Брой проведени информационни кампании, насочени към предотвратяване на образуването на отпадъци.

Относно въвеждането на минимален размер на патентния данък на лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти, следва да се вземе предвид броя на лицата, които извършват такава дейност и гласуването на такава промяна от Общински съвет - Струмяни.

➤ **Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители**

Същност на мярката

Популяризирането на различни практически действия, водещи до предотвратяване на отпадъците, може да се извършва чрез съответни кампании в средствата за масова информация, информационни брошури, интернет сайтове и др. Целта на тези кампании е потребителят да е в състояние да взема информирано решение при пазаруване или при извършване на ежедневните дейности в домакинството с оглед предотвратяване на отпадъците и намаляване на тяхното

количество. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели на Програмата.

За намаляване на количеството отпадъчна хартия, образувано от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии, от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение например в Брюксел, където се прилага тази схема, показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели, тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационните технологии в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за битови сметки или за друга информация, предоставена на хартиен носител.

Община Струмяни ще предприеме действия за проучване и избор на подходяща инициатива, съобразно местните условия, за предотвратяване получаването на нежелани рекламни материали.

Възможности за прилагане

В настоящата Подпрограма се предвижда провеждането на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъци. Основният резултат на тази мярка е повишаване на съзнанието на широк кръг от населението за важността от опазване ресурсите и за възможни мерки за предотвратяване на отпадъци, като в частност специални целеви групи ще са децата и учениците, които най-бързо се приобщават към „зелените“ идеи. Кампаниите, насочени към обществеността, ще се съчетават с кампаниите, насочени към бизнеса. Също така, при провеждането на съвместни информационни кампании с

Организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци ще се включи и тематиката за предотвратяване образуването на отпадъци. Въпреки че непосредствените резултати от тази мярка не могат да се измерят количествено, тя има много голямо значение за формиране на съзнание в потребителското общество, което да се стреми да избягва образуването на отпадъци. Информация относно предотвратяването на отпадъци ще се публикува и в раздела за управление на отпадъци на интернет страницата на общината, чието обособяване е предвидено със следващите подпрограми.

Индикатори за изпълнение на мерките

Брой проведени информационни кампании за гражданите, насочени към; включена информация за предотвратяване на образуването на отпадъци в раздела за управление на отпадъците на интернет страницата на общината.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ
към Подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мерки по Приложение № 4 на ЗУО	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им	Намаляване на количеството на отпадъците	Използване на мерки за планиране и други икономически мерки за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите чрез предотвратяването на отпадъци	Изпълнение на мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, заложи в програмата	Общински бюджет	2021-2028	Одобрена от общински съвет подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци и изпълнение на мерките, заложи в нея	Ежегодно -брой изпълнени и в процес на изпълнение мерки за предотвратяване образуването на отпадъци	Всички мерки, включени в подпрограмата за предотвратяване образуването на отпадъци са изпълнени до 2027г.	Община Струмяни	Общественост и други заинтересовани страни
			Предоставяне на съдове за домашно компостиране на домакинствата	ОПОС 2021-2027; Общински бюджет	2022-2028	Предотвратени биоотпадъци чрез компостиране на място	Ежегодно - брой домакинства, прилагащи домашно компостиране	Брой домакинства прилагащи домашно компостиране в края на 2027г.	Община Струмяни	Домакинства, прилагащи домашно компостиране
		Използване на разяснителни кампании и оказване на финансова подкрепа на бизнеса за вземане на решения или друг вид подкрепа; Насърчаване на повторната употреба или поправка на подходящи продукти или на техни компоненти	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, дрехи, домакински уреди, мебели и др.) и оттам до предотвратяване на отпадъци	Общински бюджет	2022-2028	Осигурени стимули за лицата, предоставящи услуги, водещи до предотвратяване на отпадъци	Етапи на подготовка и приемане на промени в наредбата за определяне на размера на местните данъци	Приети промени в наредбата	Общински съвет - Струмяни	Община Струмяни

Стратегическа цел	Оперативна цел	Мерки по Приложение № 4 на ЗУО	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
							Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването им	Намаляване на количеството на отпадъците	Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	Провеждане на целенасочени кампании за разясняване и предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъци	Общински бюджет	2022-2027	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от предотвратяване на отпадъците	Брой реализирани кампании	До 2027 г. са проведени поне три кампании	Община Струмяни	
			Включване в информационните кампании на Организацията по оползотворяване на отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, НУБА на тематиката по предотвратяване на отпадъците	Организации по оползотворяване на МРО, в рамките на ежегодните им бюджети за информационни кампании	2022-2027	Проведени информационни кампании от ООп с включена тематика по предотвратяване на отпадъци	Брой реализирани информационни кампании		Организации по оползотворяване на МРО	Община Струмяни

5.2. Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, метали, пластмаса и стъкло

Увеличаването на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци води до минимизиране на количествата на рециклируемите отпадъци в общия поток на отпадъците, постъпващи на депо.

Формулирането на количествени цели за рециклиране и оползотворяване, засягащи определени приоритетни потоци отпадъци е практическа мярка за налагане на рециклирането/оползотворяването.

Въвеждането на разделно събиране, при източника на генериране на отпадъци, ще доведе до увеличаване количествата на събираните фракции. Прилагането на схеми за разделно събиране от една страна ще бъде организирано на база на принципа „отговорност на производителите”, като задължение на производителите и вносителите на стоки, след крайната употреба, на които се образуват масово разпространени отпадъци, и плащащи продуктови такси на фирми по оползотворяване. От друга страна стои като задължение на общините да организират системи за разделно събиране на отпадъците.

Целите по чл. 31, ал. 1, т. 1 от ЗУО, определени в НПУО 2014-2020 г. предвиждаха до 1 януари 2020 г. най-малко 50 на сто от общото тегло на отпадъците от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло да бъде включено в подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали. Целта се оказа амбициозна и малко общини успяха да я достигнат в рамките на програмния период. Новата европейска цел за пластмасовите отпадъци е минимум 50% от количеството на отпадъчните пластмасови опаковки да се рециклира до 2025 г.

Общите количества на отпадъците от хартия, картон, метал, пластмаса и стъкло и съответните цели за рециклиране са изчислени поотделно за всеки регион за управление на отпадъците и общо за страната.

Отпадъците от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло следва да се разглеждат като ресурс, от който могат да се извлекат както екологични, така и финансови ползи.

Следва да се отбележи, че количествата на събраните и оползотворени отпадъци от прилагането на системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло, НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират от Организациите по оползотворяване

на съответните масово разпространени отпадъци чрез схемите за „Разширена отговорност на производителя”, се отчитат и допринасят за постигане от общината на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО „битови отпадъци“ са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ – т.е. това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Струмяни разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло до 2028 г.*

До момента Община Струмяни е предприела редица мерки за разделно събиране и увеличаване на количествата на рециклируемите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло:

- На територията на общината функционират системи за разделно събиране на тези потоци отпадъци чрез поставяне на контейнери за разделното им събиране посредством сключен договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване.

Със заповеди на кмета на община Струмяни са определени местата за разполагане на контейнерите. Подробна информация за наличните системи за разделно събиране на битови отпадъци е представена в анализите на съществуващото състояние - приложения към Програмата;

- Със сключения договор за сътрудничество с Организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки са съвместени двете системи – за разделно събиране, сортиране и предаване за рециклиране както на отпадъци от опаковки от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, така и на другите битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;

- Осъществяват се информационни кампании в сътрудничество с Организациите по оползотворяване, за да се мотивира населението за по-активно включване в системите за разделно събиране на отпадъците;

- На територията на община Струмяни функционират площадки за приемане на тези отпадъчни потоци, експлоатирани от частни фирми на пазарен принцип, чрез които също се събират разделно тези отпадъци;

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от другите подпрограми, свързани с:

- осъществяване на постоянни информационни кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците и за насърчаване на населението и юридическите лица да събират разделно отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. за разделно събраните и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, в т.ч. за проследяване на степента на постигане на целите;
- съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- подобряване на контрола от страна на общината за спазване на изискванията от задължените лица относно разделното събиране на битови отпадъци;

обучителни мерки за поддържане и подобряване на капацитета на общинската.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Участие в изготвянето на проектно предложение за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2021-2027 г.	Общински бюджети на общините от РСУО	Съгласно срока, посочен в обявата на УО на ОПОС 2021-2027 за представяне на проектни предложения	Изготвено и подадено проектно предложение	Подадено проектно предложение	Одобрено проектно предложение от УО на ОПОС 2021-2027	Община Струмяни	Община Струмяни и останалите общини от РСУО
		Прилагане на системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци съгласно сключените договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване, в т.ч.: - система за разделно събиране на отпадъци от опаковки и битови отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло; - система за разделно събиране на негодни за употреба батерии и акумулатори;	Организации по оползотворяване на МРО, с които са сключени договори, чрез прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“	2021-2028	Повишаване на количествата рециклирани и оползотворени битови отпадъци; Изпълнение на целите за рециклиране и оползотворяване, заложи в националното законодателство по управление на отпадъците;	Функциониращи системи за разделно събиране на масово разпространени отпадъци, за които е въведена отговорност на производителя	Количество разделно събрани битови отпадъци	Община Струмяни	Организации по оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване на предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	- система за разделно събиране на излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; Сключване на договори за други МРО			Намаляване количеството на битовите отпадъци, които ще се извозват до Регионално депо.				
		Удължаване на срока на договорите/ сключване на нови договори за сътрудничество с Организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци	Организации по оползотворяване на МРО, чрез прилагане на принципа „разширена отговорност на производителя“	2022 2023	Продължаване функционирането на въведените в общината системи за разделно събиране и оползотворяване на МРО	Предприети действия за удължаване срока на договорите/ сключване на нови договори	Удължен срок на договорите с ООП/ сключени нови договори с ООП	Община Струмияни	Организации по оползотворяване на МРО
		Въвеждане на задължения към операторите на площадки за събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло, които извършват дейностите на търговски принцип, за регистрация в общината и за предоставяне на информация за събраните количества отпадъци	Общински бюджет	2021-2022	Увеличаване на местата за предаване на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Брой площадки, регистрирани в общината и предоставящи информация за събраните количества отпадъци	Всички площадки, притежаващи разрешения за събиране на отпадъци по ЗУО са регистрирани в общината и предоставят информация за количествата разделно събрани отпадъци	Община Струмияни	Оператори на площадки за събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло
		Публикуване на информация на сайта на общината на местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, какви отпадъци и при какви условия могат да се предават	Общински бюджет	2021-2028	Обществеността е информирана за местонахождението на площадките за предаване на разделно събрани отпадъци, вида на отпадъците и условията за предаване	Брой площадки, за които общината е предоставила информация на сайта	За всички регистрирани площадки е предоставена информация на сайта на общината	Община Струмияни	Оператори на площадки за събиране на отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло

5.3. Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

„Биоотпадъците“ са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост. Член 8, ал. 1 от Наредба за разделно събиране на биоотпадъци и третиране на биоразградимите отпадъци, Приета с ПМС № 20 от 25.01.2017 г., Обн. ДВ. бр.11 от 31 Януари 2017 г. задължава кметовете на общини във всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат следните регионални цели за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци:

1. до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
2. до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.;
3. до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци, образувани в региона през 2014 г.

Изпълнението на целите за разделно събиране и оползотворяване на битови биоотпадъци се осигурява чрез прилагане на домашно компостиране и разделно събиране.

Целите се изпълняват съвместно от всички общини в региона в съответствие с решение, взето от Общото събрание на РСУО.

Наредбата изисква разделно събраните биоотпадъци да се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

- R 3 – рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или

- R 10 – обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;

- R 1 - използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия (в случаите на анаеробно разграждане на биоотпадъци). Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят *цялото количество* образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени, а не за оползотворени отпадъци.

В Наредбата са поставени и срокове за ежегодно представяне на информация и отчет пред МОСВ относно изпълнението на целите, както за общината, така и за конкретния регион, разпределението на задълженията между общините в региона, предприети мерки и дейности за достигане на целите, представяне на доказателства и др.

На този етап в община Струмяни, както и в останалите общини в Регион за управление на отпадъците Сандански не функционират системи за разделно събиране на биоотпадъци.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Струмяни разработи настоящата подпрограма.

Съществена предпоставка за постигане на целите са осъществените до момента мерки на регионално и общинско ниво:

- ✓ Реализирани са система за сепариране на ТБО и система за компостиране на зелени отпадъци.
- ✓ За реализацията на проект е издадено положително решение по ОВОС;
- ✓ Морфологичен анализ на битовите отпадъци, които съдържа информация за генерираните биоразградими и биоотпадъци в общината.
- ✓ В действащата Наредбата за управление на отпадъците, на територията на Община Струмяни е включена самостоятелна глава, в която са регламентирани задълженията на общината за управлението на биоразградимите отпадъци, в т.ч. битовите биоотпадъци.

Основна инвестиционна мярка, включена в подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците е:

В настоящата подпрограма не са отразени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са включени в други подпрограми към Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на повече от една стратегическа цел. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на периодични информационни кампании за предотвратяване на отпадъците и за насърчаване на населението и бизнеса да събира разделно отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, в т.ч. и модул за биоразградимите и отделно за биоотпадъците;
- събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за битовите отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на общинската администрация;
- мерките, свързани с подобряване на оползотворяването и на рециклирането на битовите отпадъци от хартия и картон, включително и отпадъци от опаковки от същия материал, тъй като те са едновременно и биоразградими отпадъци и спомагат за изпълнението на целите за намаляване на количествата депонирани отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на количествените цели и изискванията за биоотпадъците	Участие в изготвянето на проектно предложение за кандидатстване за финансиране по ОПОС 2021-2027 г.	Общински бюджети на общините от РСУО	Съгласно срока, посочен в обявата на УО на ОПОС 2021-2027 г. за представяне на проектни предложения	Изготвено и подадено проектно предложение	Подадено проектно предложение	Одобрено проектно предложение от УО на ОПОС 2021-2027 г.	Община Р	Община Струмяни и останалите общини от РСУО
		Участие в реализацията на проект за доставка на съдове и техника за разделно събиране на зелени и биоразградими битови отпадъци	ОПОС 2021-2027 г.; Общински бюджети на общините от РСУО	2023 - 2024	Изградена инсталация за компостиране на зелени и биоразградими отпадъци и доставени съдове и техника за разделно им събиране	Етапи на реализация в съответствие с одобрения за финансиране проект	Инсталацията е въведена в експлоатация и съдовете и необходимата техника са доставени	Община Струмяни	Община Струмяни и останалите общини от РСУО
		Възлагане на събирането на зелените и др. битови биоотпадъци на територията на общината и транспортирането им до регионалната инсталация	Общински бюджет	2024	Въведена система за разделно събиране на биоотпадъци	Подготовка и провеждане на процедура по ЗОП за избор на изпълнител	Проведена процедура по ЗОП и възложени дейности	Община Струмяни	
		Изготвяне и издаване на заповед на кмета на общината за условията, реда и графика за разделно събиране на зелени и др. биоотпадъци		2024	Определени са изисквания към задължените лица за разделно събиране на биоотпадъци	Подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Община Струмяни	

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на количествените цели и изискванията за биоотпадъците, в т.ч. за биоотпадъците	Провеждане на първоначална разяснителна информационна кампания сред населението и юридическите лица относно системата за разделно събиране на биоотпадъците	ОПОС 2021-2027 г.; Общински бюджет	2025	Населението и юридическите лица са запознати със схемата за разделно събиране на биоотпадъците	Етапи на подготовка на информационната кампания	Дейностите по информационната кампания са приключили	Община Струмяни	Обекти, включени в системата за разделно събиране на биоотпадъците

5.4.Подпрограма за изпълнение на изискванията за рециклиране и

оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

„Отпадъци от строителство и разрушаване“ са отпадъци, получени вследствие на строително-монтажни работи и премахване, включващи минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др., съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците.

Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали, Обн. ДВ.. бр.98 от 8 Декември 2017 г., определя някои допълнителни изисквания за управлението на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали в строителството. Съгласно сроковете, определени в ЗУО в тази наредба се регламентират конкретни цели за оползотворяване на определени видове строителни отпадъци и етапите за тяхното изпълнение.

С наредбата се регламентират:

1. създаването на система за управление и контрол на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на строителните отпадъци (СО);
2. изискванията за влагане на рециклирани строителни материали в строителството;
3. изискванията за управление на СО в процеса на строителство и премахване на строежи.

Целта на наредбата е:

1. да се предотврати и ограничи замърсяването на въздуха, водите и почвите, както и да се ограничи рискът за човешкото здраве и околната среда в резултат на събирането, третирането и транспортирането на СО;
2. да се насърчи рециклирането и оползотворяването на СО за постигане на целите по чл. 32 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО).

Важна предпоставка за постигане на целите са част от действията, предприети на национално ниво до момента, а именно:

- за първи път е разработен и одобрен Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителство и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.;
- одобрени са нормативни разпоредби в ЗУО и в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали. В тях са

разграничени ясно отговорностите на общинските, регионалните и централните институции.

Условията и редът за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на СО на територията на съответната община се определят с наредбата по чл. 22 ЗУО.

Анализът на нормативната уредба показва, че община Струмяни, както и другите общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от националното законодателство:

- организиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
- когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:
 - да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
 - да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
 - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;
- да одобрява плана за управление на строителните отпадъци на инвестиционни проекти на територията на общината, като част от документацията за разрешение за строеж - когато общината е компетентен орган по ЗУТ, както и да одобрява отчетите за изпълнение на плана за управление на отпадъците, в предвидените случаи от *Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали*.

В община Струмяни при образуване на строителни отпадъци от ремонтна дейност, извършвана от домакинствата, те се насочват за депониране на отпадъците на Регионалното депо за неопасни отпадъци. На територията на общината няма

въведена система за разделно събиране на строителните отпадъци от ремонтна дейност на домакинствата.

За да изпълни посочените изисквания на националното законодателство, Община Струмяни разработи настоящата подпрограма, чиято оперативна цел е: *достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради.*

Действащата *Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Струмяни* съдържа необходимите разпоредби, които уреждат условията и реда за събирането, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради – регламентирано е задължението на кмета на общината за организиране на тези дейности със строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата на територията на общината, както и отговорността за предаването на отделените строителни отпадъци по време на принудителното премахване на строежи за оползотворяване на материалите и за влагане на рециклирани строителни материали, включително за покриването на разходите за извършване на дейностите по транспортиране и третиране; Третирането и транспортирането на отпадъците от строителни площадки и от премахването на строежите се извършват от възложителя или изпълнителя на строежа, или от собственика на строителните отпадъци или от друго лице, отговарящо на изискванията по чл. 35 от ЗУО, въз основа на писмен договор; регламентиран са задълженията към възложителите на строежи на територията на общината и изисквания за разработване, представяне и изпълнение на план за управление на строителните отпадъци.

Мерките, включени в подпрограмата за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради са:

- Прилагане на контрол за спазване на общинската Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Струмяни;
- Въвеждане на система за събиране на строителни отпадъци от домакинствата;

- Разработване/ одобряване на планове за управление на строителни отпадъци и последващ контрол по изпълнението им и одобряване на отчетите за изпълнение на плановете;

В настоящата подпрограма не са включени част от мерките, които имат пряка връзка с постигане на оперативната цел на подпрограмата, но са тематично отнесени в други подпрограми в рамките на Програмата за управление на отпадъците, тъй като имат хоризонтален характер и допринасят за постигането на няколко стратегически и оперативни цели. Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограма са мерките от други подпрограми, свързани с:

- осъществяване на информационни кампании и предоставяне на информация за отпадъците, в т.ч. за изискванията и възможностите за предаване на строителни отпадъци;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, в т.ч. и модул за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
- събиране на информация и съставяне на отчети за изпълнение на целите за строителни отпадъци и представянето им пред компетентните органи;
- обучение за подобряване на капацитета на общинската администрация за целите на изпълнение на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за изпълнение на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради	Изготвяне и издаване на заповед на кмета на общината за условията и реда за събиране и извозване строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата	Общински бюджет	2021	Определен е реда за събиране и извозване на строителни отпадъци от ремонтни дейности, образувани от домакинствата	Подготовка на заповедта	Издадена и публикувана заповед на кмета на общината	Община Струмяни	
		Прилагане на заповедта за условията и реда за събиране и извозване строителни отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата и осъществяване на контрол за спазване на общинската Наредбата за управление на отпадъците, поддържане и опазване чистотата на територията на Община Струмяни по отношение на строителните отпадъци	Общински бюджет	2022 – 2028	Строителните отпадъци от ремонтни дейности на домакинствата се събират и извозват регламентирано; предотвратено изхвърляне на строителни отпадъци в контейнерите за битови отпадъци или около тях и на други места	Осигурена възможност на домакинствата за регламентирано освобождаване от строителни отпадъци от ремонтни дейности	Домакинствата от всички населени места в общината изхвърлят регламентирано строителни отпадъци от ремонтни дейности	Община Струмяни	
		Определяне на длъжностни лица от общинската администрация за изпълнение на изискванията относно строителните отпадъци, в случаите когато общината е възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, в т.ч. разработване/ одобряване на планове за управление на строителни отпадъци и последващ контрол по изпълнението им и одобряване на отчетите за	Общински бюджет	2021	Отговорностите за изпълнение на разпоредбите на ЗУО и Наредбата за строителните отпадъците са ясно разпределени между структурните звена на общинската администрация	Определени длъжностни лица	Актуализирани длъжностни характеристики на служителите от общинската администрация, отговорни за изпълнението на изискванията относно управлението на строителните отпадъци	Община Струмяни	

		изпълнение на плановете							
--	--	-------------------------	--	--	--	--	--	--	--

5.5.Подпрограма за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативните изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата, рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на остатъчни отпадъци (във възможно най-малки количества), на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.

До момента Община Струмяни е предприела следните мерки за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци:

- Предприети са мерки и е изпълнен проект за „Рекултивация на съществуващо общинско депо в Община Струмяни“, включващ техническа и биологична рекултивация на депото;
- Понастоящем депонирането на отпадъците, генерирани на територията на община Струмяни се извършва на Регионалното депо за неопасни отпадъци към РСУО.

В настоящата подпрограма са включени следните мерки от компетенциите на община Струмяни, обособени условно в две групи.

Първата група мерки са свързани с подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране, най-вече опасните отпадъци от бита.

Втората група мерки са свързани с намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци и нерегламентираните сметища и включват извършване на рекултивация, осигуряване на мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за неопасни отпадъци и изготвяне на регистър на всички закрити депа за отпадъци. Източник на финансиране на дейностите по следексплоатационни грижи и мониторинг на закритото общинското депо за неопасни отпадъци са приходите от такса битови отпадъци, както е регламентирано в Закона за местните данъци и такси. Средствата за дейностите следва да се включват в ежегодните план-сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	Предотвратяване и намаляване на риска от депонирани отпадъци	Проучване на прилаганите системи от други общини в страната за разделно събиране на опасни битови отпадъци, които не попадат в обхвата на разширената отговорност на производителя и за които са отговорни местните власти, съгласно изискванията на чл. 19, ал. 3, т. 9 от ЗУО и вземане на решение относно вида на системата, която ще се прилага в община Струмяни	Общински бюджет	2021	Избор на подходяща система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Проучени са прилаганите практики от други общини в страната	Взето решение за вида на системата за разделно събиране на опасни битови отпадъци, която ще се прилага в община Струмяни	Община Струмяни	
		Въвеждане на система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Общински бюджет	2021- 2023	Отклоняване на опасните битови отпадъци от депата; Изпълнение на задълженията, регламентирани в националното законодателство по управление на отпадъците	Възлагане на разделното събиране на опасни битови отпадъци	Функционираща система за разделно събиране на опасни битови отпадъци	Община Струмяни	Дружество, на което е възложено разделното събиране на опасни битови отпадъци
		Извършване на мониторинг и следексплоатационни грижи за закритото общинско депо за неопасни отпадъци в землището на гр. Струмяни и нерегламентираните сметища.	ПУДОС Отчисления по чл. 64 от ЗУО Програма ОС 2021-2027	постоянен	Намаляване на риска за околната среда	мониторинг и следексплоатационни грижи	Изпълнение на плана за мониторинг	Община Струмяни	

5.7. Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет

Информационното осигуряване на дейностите по управлението на отпадъците е с важно значение при процесите на техния контрол. Необходимо е общинската администрация да разполага с достатъчни и надеждни данни за различните потоци и видове отпадъци, които се образуват на територията ѝ.

Също така, за ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на институционален капацитет в общината във връзка с изпълнение на функциите, възложени ѝ съобразно нормативната уредба и поставените общински цели по отношение на политиката за отпадъците.

Предложените мерки в настоящата подпрограма са насочени към усъвършенстване на административната и информационната система, необходимостта от които произтича най-вече от развиващото се национално законодателство в сектора на управление на отпадъците, националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и учене през целия живот, както и от някои пропуски, идентифицирани в резултат на изготвяне на анализите на съществуващото състояние. Включените мерки са обединени около следните ключови компоненти на институционалния капацитет:

- Информационно осигуряване на системата за управление на отпадъците в община Струмяни.

Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени чрез изграждане на съвременна информационна система, която интегрира информацията от всички общински структури, които поддържат данни за управлението на отпадъците, включва пълен набор от информация и осигурява възможности за събиране, съхранение, обработка на данните, за изготвяне на анализи и прогнози и за проследяване на напредъка по изпълнението на настоящата Програма за управление на отпадъците и на заложените в националното законодателство цели за отпадъците.

- Осигуряване на общински нормативни и вътрешно-ведомствени документи и процедури, които да гарантират законосъобразно и ефикасно изпълнение на дейностите с отпадъци.

Общината ще продължи да прилага мерки, които да гарантират, че изпълнението на Програмата се наблюдава и оценява и че общинската нормативна

уредба е съобразена с развитието и промените в националното законодателство в сектор Отпадъци и с потребностите, идентифицирани в общината.

- Обезпечаване на системите за управление на отпадъците в общината с достатъчно на брой квалифицирани служители и непрекъснатото развитие на квалификацията и уменията на служителите с функции в областта на отпадъците.

Планирани са мерки за организационно и кадрово обезпечаване на информационната система за управление на отпадъците след нейното въвеждане в експлоатация, за непрекъснато повишаване на квалификацията и уменията на служителите с функции за отпадъците в общинската администрация и на тяхното ресурсно обезпечаване.

Мерките имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще допринесе за постигане на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни 2021-2028 г.

Изпълнението на включените в подпрограмата мерки ще допринесе и за постигане на такова управление на отпадъците, което ще гарантира чиста и безопасна околна среда за жителите на община Струмяни.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подобряване на информационното осигуряване на дейностите по управление на отпадъците	Въвеждане на информационна система за управление на отпадъците	Общински бюджет	2022-2027	Изградена информационна система за управление на отпадъците	Етапи разработване и въвеждане в действие на информационната система	Функционираща информационна система	Община Струмяни	
		Провеждане на обучение за работа с информационната система	Общински бюджет	20122- 2023	Ползвателите на информационната система имат умения да работят с нея	Брой обучени служители/ ползватели	Всички ползватели на информационната система са обучени съобразно нивото си на достъп	Община Струмяни	
		Приемане на вътрешни правила за проследяване на напредъка по изпълнение на мерките от настоящата Програма за управление на отпадъците	Общински бюджет	2021	Наличие на вътрешни правила за наблюдение и отчитане	Изготвени вътрешни правила	Приети вътрешни правила	Община Струмяни	
		Промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието на националното законодателство и регионалната система за управление на отпадъците	Общински бюджет	постоянен при настъпили промени в нац. законодателство и съобразно развитието на регионалната система	Нормативна осигуреност	Брой приети/ допълнени документи		Община Струмяни Общински съвет Струмяни	

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подобряване капацитета на служителите за изпълнение на функциите по управление на отпадъците	Провеждане на обучения относно различни аспекти от управлението на отпадъците, съобразно възникващите потребности	АСЕКОБ, МОСВ, Общински бюджет	постоянен	Повишена квалификация на служителите	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Община Струмяни	НСОРБ, АСЕКОБ, МОСВ

5.8.Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Информирането и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели.

Необходими са целенасочени действия за повишаване на разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е. за приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда за справяне с отпадъците; както и за изискванията за спазване на принципите за разширена отговорност на производителя и замърсителят плаща, т.е. за изискването тези, които образуват или допринасят за образуването на отпадъци, да покриват пълните разходи за своите действия.

Отчитайки всичко това, Община Струмяни разбира своята отговорност и изпълнява мерки за стимулиране и повишаване на участието на жителите и бизнеса в управлението на отпадъците на територията на общината. В рамките на периода на настоящата Програма общинската администрация ще разширява и надгражда постигнатото в тази насока.

За целта една от стратегическите цели в настоящата Програма за управление на отпадъците на община Струмяни е *Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците*. Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците е насочена към постигане на тази стратегическа цел.

Повечето от включените в подпрограмата мерки са т.нар. меки мерки и имат хоризонтален характер. Така на практика подпрограмата подпомага изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринася за постигане и на останалите три стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни.

Мерките са насочени към няколко оперативни цели:

- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците, съобразно с принципите на устойчивото развитие;
- Повишаване на участието на населението и бизнеса в дейностите с битови отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците;

- Повишаване на ролята на населението в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците на община Струмяни.

Предвидените в подпрограмата мерки включват публикуване и разпространение на актуална информация и провеждане на разяснителни кампании за повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците; за услугите по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци, предоставяни от Община Струмяни; за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци; за използване на техники и полагане на усилия за екологосъобразно използване на ресурсите и съзнателно участие в системите за управление на отпадъците. Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко населението в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания и др.

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ

към Подпрограмата за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Изграждане на информирано поведение и обществени нагласи относно отпадъците	Обособяване на самостоятелен раздел на интернет страницата на общината, в които да се систематизира и предоставя цялостна информация относно управлението на отпадъците	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*	2021-2023	Осигурен достъп на обществеността до информация на едно място по всички въпроси, свързани с управлението на отпадъците	Обособяване на раздел за управление на отпадъците на интернет страницата на общината	Наличен раздел за управление на отпадъците на интернет страницата на общината	Община Струмяни	
		Публикуване на актуална информация за управлението на отпадъците в обособения раздел на интернет страницата на общината	Общински бюджет	постоянен	Осигурен достъп на обществеността до информация за управлението на отпадъците		Публикувана актуална информация за управлението на отпадъците в общината	Община Струмяни	
		Провеждане на информационни и разяснителни кампании за намаляване на дела на рециклируемите материали в общия битов отпадъчен поток, предотвратяване образуването на отпадъците и др.	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*, Организации по оползотворяване на МРО	2021-2028	Повишена информираност на населението и бизнеса	Планиране на броя на информационните кампании	Всички планирани кампании са проведени	Община Струмяни	Организации по оползотворяване на МРО

Стратегическа цел	Оперативна цел	Дейности (мерки)	Източници на финансиране	Срок за реализация (година)	Очаквани резултати	Индикатори за изпълнение		Отговорни институции	
						Текущи	Целеви	Водеща	Партньор
Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Повишаване участието на населението и бизнеса	Провеждане на кампании за почистване на населените места в общината	Общински бюджет	ежегодно	Повишено участие на обществеността, Почистени нерегламентирани сметища и места, замърсени с отпадъци	Брой кампании, Брой и площ на почистените сметища и места		Община Струмяни	Население, институции и фирми от общината
		Участие в национални кампании, свързани с управлението на отпадъците	МОСВ, ПУДООС, Общински бюджет	постоянен	Повишено участие на обществеността	Брой участия в кампании, Брой реализирани проекти		Община Струмяни	МОСВ, ПУДООС, НПО
	Повишаване ролята на населението в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците на община Сандански	Публикуване на обяви за консултации и обществени обсъждания в процеса на вземане на решения по проекти на общински нормативни актове, програмни документи, ОВОС на инвестиционни предложения и др.	Общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения	Брой проведени обществени консултации, Брой проведени обществени обсъждания		Община Струмяни	
		Провеждане на анкетни проучвания за отчитане мнението на жителите на общината относно политиката и услугите за отпадъци	Общински бюджет, Отчисления по чл. 64 от ЗУО*	ежегодно	Събрана информация относно общественото мнение за управлението на отпадъците в общината и качеството на предоставяните услуги	Брой проведени анкетни проучвания	Минимум едно анкетно проучване на година	Община Струмяни	

* В съответствие с разпоредбите на Наредба № 7 от 19.12.2013 г. за реда и начина за изчисляване и определяне размера на обезпеченията и отчисленията, изисквани при депониране на отпадъци (чл. 24, ал. 1, т. 5), общината има право да изразходва до 7% от годишно натрупаните отчисления по чл. 64 от ЗУО за осигуряване на информация на обществеността за дейности по управление на отпадъците на територията на общината/ региона, свързани с предотвратяване образуването на отпадъците, подготовка за повторна употреба и постигане на целите за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, съгласно мерките, заложи в общинската програма за управление на отпадъците.

6. КООРДИНАЦИЯ С ДРУГИ ОБЩИНСКИ, РЕГИОНАЛНИ И НАЦИОНАЛНИ ПЛАНОВЕ И ПРОГРАМИ

Общинската Програма за управление на отпадъците на община Струмяни 2021-2028 г. не е изолиран документ. Нейното разработване е координирано както с национални, така и с общински програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

Координация с програмни документи на национално ниво

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

□ Националният план за управление на отпадъците 2021-2028 г.;

Националният план за управление на отпадъците (НПУО) има ключова роля за постигане на ефективно използване на ресурсите и устойчиво управление на отпадъците, тъй като анализите на съществуващата ситуация показват, че в България съществува значителен потенциал за подобряване на предотвратяването и управлението на отпадъците, по-добро използване на ресурсите, като същевременно бъдат намалени вредните въздействия на отпадъците върху околната среда.

- Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие 2030 г.

Национална стратегия за адаптация към изменението на климата и План за действие на Република България задава рамка за действия за адаптиране към изменението на климата (АИК) и приоритетни направления до 2030 г., като идентифицира и потвърждава необходимостта от действия за АИК както за цялата икономиката, така и на секторно ниво. Включените сектори са: „Селско стопанство“, „Биологично разнообразие и екосистеми“, „Енергетика“, „Гори“, „Човешко здраве“, „Транспорт“, „Туризм“, „Градска среда“ и „Води“. Управлението на риска от бедствия се разглежда като междусекторна тема.

Координация с програмни документи на община Струмяни

Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни 2021-2028 г. е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Целите и мерките в настоящата Програма са синхронизирани и съобразени с ключови общински програмни документи.

- План за интегрирано развитие на община Струмяни 2021-2027 г.

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в посочения програмен период, като интегрира икономическите, екологичните, социалните и инфраструктурните аспекти на желания за устойчив и балансиран растеж на територията на общината като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

- Програма за опазване на околната среда на община Струмяни за 2021-2027 г.

7. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОТЧИТАНЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА СТРУМЯНИ 2021-2028 Г.

Наблюдението, контролът и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Мониторингът представлява процес на текущо наблюдение чрез събиране на информация, свързана с изпълнението на мерките от Програмата, и анализиране и оценка на степента на изпълнение на целите, както и на проблемите при изпълнението и причините за тях. От съществено значение е да се гарантира, че информацията се събира по един организиран и планиран начин и през редовни интервали.

Контролът върху изпълнението на Програмата за управление на отпадъците ще се осъществява от Общински съвет - Струмяни. Кметът на общината ще представя доклада пред Общински съвет - Струмяни в срок до 31 март.

Актуализация на Програмата за управление на отпадъците може да се извърши в случай на поява на следните обстоятелства:

- промени в законодателството, които налагат промяна в заложените стратегически и оперативни цели и в планираните мерки за тяхното постигане;
- значително изоставане в изпълнението на програмните мерки и/или липса на напредък за постигане на целевите индикатори въпреки изпълнението на програмните мерки, което налага прилагането на допълнителни мерки към вече приетите или замяна на някои от приетите мерки, които не дават очаквания предварително резултат;
- други непредвидени промени в обстоятелствата, които налагат промени в Програмата.

Процедурата в случай на актуализацията ще включва изготвяне на актуализиран вариант на Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни 2021-2028 г., провеждане обществени консултации, прилагане на законодателството за екологична оценка на планове и програми, внасяне на актуализираната програма за приемане от Общински съвет - Струмяни.

8. ПРИЛОЖЕНИЯ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1 АНАЛИЗИ НА НАСТОЯЩОТО СЪСТОЯНИЕ НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ В ОБЩИНА СТРУМЯНИ

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.1 АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НАДЕЙСТВАЩОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО И ПРОГРАМНИ ДОКУМЕНТИ

Нормативни и програмни документи на Община Струмяни в контекста на правата и задълженията на общините в областта на управление на отпадъците

Настоящото приложение съдържа анализ на нормативните и програмни документи в областта на управление на отпадъците на национално ниво и съответствието на наличната нормативна уредба и програмни документи на Община Струмяни в контекста на правата и задълженията на местните власти в областта на управление на отпадъците.

Анализът има за цел да отговори на следните въпроси:

- *Какви са основните принципи и разпоредби на националното законодателство по управление на отпадъците и основните ангажименти на Община Струмяни в сферата на управление на отпадъците, произтичащи от националното законодателство?*
- *Приета ли е нормативна уредба на местно ниво, която да детайлизира правата и задълженията на общинската администрация, на гражданите и на юридическите лица по отношение на управлението на отпадъците, местната нормативна уредба съдържа ли минималните изисквания на Закона за управление на отпадъците (ЗУО)?*
- *Кои са основните програмни документи на национално ниво, които определят рамката на програмиране на управлението на отпадъците на общинско ниво?*
- *Какво е нивото на изпълнение на предходната Програма за управление на отпадъците на Община Струмяни?*

Информационно осигуряване на анализа

За осигуряване на необходимата информация за анализа са използвани следните методи:

- ✓ проучване на национални нормативни документи, регламентиращи отговорностите на общините, свързани с управлението на отпадъците и действащата нормативна уредба в община Струмяни в областта на управление на отпадъците;
- ✓ проучване на стратегически и програмни документи на национално и общинско ниво относно управлението на отпадъците;
- ✓ проучване на отчетите за напредъка на изпълнението на програмните документи, свързани с управлението на отпадъците, на Община Струмяни пред Общински съвет – Струмяни.

1. Анализ на националната нормативна рамка

Принципи

Националното законодателство и политика в областта на управление на отпадъците се основават на следните основни принципи:

- „Предотвратяване“.
- „Замърсителят плаща“ и „Разширена отговорност на производителя“.
- „Превантивност“.
- „Близост“ и „самодостатъчност“.
- „Участие на обществеността“.
- „Интегрирано управление на отпадъците“.
- „Устойчиво развитие“.
- „Най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи“ (НДНТПР) - консултативен процес за вземане на решения, в който се отчитат относителните преимущества на различните възможности за управление на отпадъците, имащи отношение към опазването на околната среда, на приемлива цена. Йерархията на управление на отпадъците предоставя теоретичната рамка, която може да се използва като ръководство при оценяването на различните възможности.

НДНТПР е решение (или комбинация от решения), което за дадени цели и обстоятелства предоставя най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда, както в краткосрочен, така и в дългосрочен аспект. Независимо, че йерархията е препоръчителна като обща цел на политиката по управление на отпадъците, нейното прилагане трябва да се съчетава с принципа най-добри налични техники, неизискващи прекомерни разходи, в зависимост от конкретните обстоятелства и икономически условия.

Йерархия на управлението на отпадъците

Йерархията на отпадъците определя приоритетния ред на това какво представлява най-добрата възможност за околната среда в законодателството и в политиката относно отпадъците. Спазването на йерархията за управление на отпадъците осигурява ефективно използване на ресурсите, поради което следва да се насърчава по всякакъв начин. Йерархията задава пет възможни начина за правителствените институции, местните власти и бизнеса за справяне с отпадъците и дава приоритет на мерките в следната последователност:

- предотвратяване на образуването на отпадъци;
- подготовка за повторна употреба;
- рециклиране (материално оползотворяване);
- друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
- обезвреждане.

При прилагането на посочената йерархия при управлението на отпадъците следва да се вземат предвид общите принципи за опазване на околната среда, като предпазни мерки и устойчивост, техническа осъществимост и икономическа приложимост, опазване на ресурсите, както и цялостното въздействие върху околната среда, човешкото здраве, икономиката и обществото. Това може да наложи специфични потоци от отпадъци да не се придържат стриктно към йерархията, когато това е обосновано от съображения, свързани с жизнения цикъл на отпадъците и във връзка с цялостното въздействие на образуването и управлението на този вид отпадъци. Целта на йерархията е да илюстрира модел на интегриран подход за управление на отпадъците, като прилагането ѝ в посочената последователност ще допринесе за създаването на устойчива политика по управлението им.

Развитие на законодателството по управление на отпадъци в Р. България

В началото на 90-те години на миналия век, законодателната уредба в областта на управление на отпадъците включва Постановление № 153 на Министерския съвет от 6 август 1993 г. за събиране, превозване, съхраняване и обезвреждане на опасни отпадъци и Постановление № 268 на Министерския съвет от 29 октомври 1996 г. за режима по вноса и транзитния превоз на отпадъци и опасни вещества, които уреждат специфични въпроси, свързани основно с транспортирането на отпадъци и опасни вещества на територията на страната и като част от международен превоз.

Първият специализиран закон, уреждащ управлението на отпадъците е Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда от 1997 г.

Специфични изисквания към дейностите по отпадъците се съдържат и в Наредбата за изискванията за третиране и транспортиране на производствени и на опасни отпадъци, приета с ПМС 53 от 19 март 1999 г. Тази наредба не е отменена и до днес и се прилага доколкото не противоречи на други действащи законови разпоредби. ПМС 53 от 19 март 1999 г. отменя ПМС 153 от 6 август 1993 г., а ПМС 268 от 29.10.1996 г. е отменено с Постановление № 12 на Министерския съвет от 27 януари 1999 г. за режима за въвеждане на опасни вещества.

Законът за ограничаване на вредното въздействие на отпадъците върху околната среда е в сила до 2003 г., когато се приема първият Закон за управление на отпадъците. Той е в сила до юли 2012 г.

Действащият Закон за управление на отпадъците е приет от 41-то Народно събрание на Република България (обн., ДВ, бр. 53 от 13 Юли 2012г.) Законът транспонира в българското законодателство Директива 2008/98/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 19 ноември 2008 година относно отпадъците и за отмяна на определени директиви.

Действащи закони и подзаконови нормативни актове на национално ниво

Закон за управление на отпадъците (ЗУО, доп. ДВ. бр.81 от 15 октомври 2019г.) ЗУО регламентира мерките и контрола за защита на околната среда и човешкото здраве чрез предотвратяване или намаляване на вредното въздействие от образуването и управлението на отпадъците, както и чрез намаляване на цялостното въздействие от използването на ресурси и чрез повишаване ефективността на това използване.

Управлението на отпадъците включва събирането, транспортирането, оползотворяването и обезвреждането на отпадъците, включително осъществяваният контрол върху тези дейности.

Общи положения:

- определено е приложното поле на законодателството по управление на отпадъците;
- отпадъците са разделени на четири основни класа (битови, строителни, производствени и опасни отпадъци), въз основа на което са определени задълженията на притежателите на отпадъци и правомощията на компетентните органи;
- определен е приоритетния ред (йерархията) за управление на отпадъците;
- въведени са дефиниции за “отпадък”; видовете отпадъци – „битови, „строителни“, производствени“ и „опасни“, „масово разпространени отпадъци“

“причинител” на отпадъци; “притежател” на отпадъци; дейностите “събиране”, “съхраняване”, “транспортране” и „третиране“. Дейностите по оползотворяване и обезвреждане на отпадъците с техните R и D кодове и наименование са представени в приложения към закона.

ЗУО регламентира конкретни задължения и отговорности на:

- причинителите и притежателите на отпадъци;
- лицата, извършващи дейности с отпадъци;
- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- органите на местното самоуправление и местната администрация.

Планове и програми

ЗУО определя общите изисквания за планиране на дейностите по управление на отпадъците в страната, включително изискванията за целите, обхвата и процедурите по разработване, приемане и утвърждаване на планове и програми за управление на отпадъците.

Програмните документи, регламентирани със ЗУО са следните:

- Национален план за управление на отпадъците – разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Националният план включва мерки за създаване на интегрирана мрежа от съоръжения и инсталации, която да осигурява оползотворяване и обезвреждането на отпадъците чрез най - добри налични техники;
- Програма за предотвратяване образуването на отпадъци - разработва се от министъра на околната среда и водите и се приема от Министерски съвет. Програмата е неразделна част от Националния план за управление на отпадъците;
- Програми за управление на отпадъците се разработват и изпълняват и от:

√ кметове на общини – за територията на съответната община. Общинските програми се разработват в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. Законът за управление на отпадъците определя Общинския съвет на съответната община като орган по приемане на програмата и осъществяващ контрол по нейното изпълнение;

√ лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци, които извършват индивидуално изпълнение на задълженията си и от организациите по оползотворяване. Програмите се разработват в

обхват, определен със съответната наредба, регламентираща управлението на конкретния масово разпространен отпадък и се утвърждават от министъра на околната среда и водите.

Изисквания за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци

ЗУО регламентира изискванията, реда и начина за извършване на дейностите по събиране, транспортиране и третиране на отпадъци.

Въведени са забрани за изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано управление на отпадъците. Лицата, при чиято дейност се образуват отпадъци и притежателите на отпадъци се задължават да ги предоставят за събиране, транспортиране и третиране на лица, които имат право да извършват тези дейности (притежават необходимите документи за извършване на съответните дейности с отпадъци) или да ги третират самостоятелно, в съответствие с разпоредбите на закона. Предаването и приемането на производствените, строителните и опасните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор.

В зависимост от степента на риск за околната среда при различните дейности и вида на отпадъците, с които се извършват, е въведен разрешителен или по-облекчен регистрационен режим. Определени са компетентните органи за издаване на съответния документ; сроковете, процедурите и условията за заявяване извършването на дейностите и вземане на решение за разрешаването им.

Въведена е и процедура за издаване на разрешение за индивидуално изпълнение и разрешение на организации по оползотворяване, с оглед изпълнението на задълженията на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци за разделно събиране и третиране, както и за постигане на съответните цели за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на съответните отпадъци.

Информация, докладване и публични регистри

ЗУО въвежда задължение за водене на отчетност и представяне на информация от следните лица:

- лицата, чиято дейност е свързана с образуване, събиране, транспортиране и третиране на производствени или опасни отпадъци;
- лицата, извършващи дейности по събиране, транспортиране и третиране на битови и строителни отпадъци;

– лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци.

ЗУО регламентира създаването и поддържането на следните публични регистри, които се водят от изпълнителния директор на ИАОС:

- регистър на лицата, притежаващи документи за извършване на дейности с отпадъци (разрешения и регистрационни документи);
- регистър на лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (батерии и акумулатори, електрическо и електронно оборудване, масла, гуми, полимерни торбички);
- регистър на лицата, извършващи дейности като търговци или брокери на отпадъци;
- регистър на площадките, на които се извършват дейности с отпадъци от черни и цветни метали, излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, излезли от употреба моторни превозни средства и негодни за употреба батерии и акумулатори.

Финансиране на управлението на отпадъците

Със ЗУО в българското законодателство са въведени принципите “замърсителят плаща” и “разширена отговорност на производителя”. В съответствие с тези принципи разходите за събиране, предварително съхраняване, транспортиране и третиране (оползотворяване и обезвреждане) на отпадъците са за сметка на:

- причинителите и притежателите на отпадъците (прилагане на принципа “замърсителят плаща”);
- лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (прилагане на принципа “разширена отговорност на производителя”).

Разходите за дейности с битови отпадъци и изпълнение на задълженията на органите на местно самоуправление и местна администрация, определени със ЗУО, се предвиждат по бюджета на съответната община в размер, не по-малък от планираните за съответната година приходи от местни такси по Закона за местните данъци и такси.

Компетентни органи по прилагането на ЗУО:

- Министерство на околната среда и водите - разработва и прилага националната политика и законодателството в областта на управление на отпадъците; координира контролните правомощия на другите органи на изпълнителната власт по отношение управлението на отпадъците. МОСВ издава разрешения на лица, извършващи индивидуално изпълнение на задълженията си и на организации по оползотворяване на

масово разпространени отпадъци и утвърждава програмите им за управление на отпадъците.

– РИОСВ - прилагат националната политика и контролират спазването на изискванията на нормативните документи в областта на управление на отпадъците. РИОСВ издават разрешения и регистрационни документи за събиране, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци на тяхна територия;

– Други институции, имащи отношение към управлението на отпадъците – Министерство на здравеопазването, Министерство на регионалното развитие и благоустройството, Министерство на вътрешните работи, Министерство на транспорта, информационните технологии и съобщенията, Министерство на земеделието и горите Агенция “Митници”, Държавна агенция за метрологичен и технически надзор, Комисия за защита на потребителите, областни и общински администрации.

Контрол по управлението на отпадъците

Контрол по управлението на отпадъците се извършва от:

– кметовете на общини, които контролират дейностите с битови и строителни отпадъци; спазването на изискванията, определени с общинската наредба по ЗУО;

– РИОСВ, които контролират спазването на изискванията за третиране на отпадъци и на условията по издадените разрешения и регистрационни документи; изпълнението на програмите за управление на отпадъците; воденето на отчетност и предоставянето на информация за дейностите по отпадъците; изпълнението на задълженията на кметовете на общини, свързани с управлението на отпадъците; правилното начисляване и своевременно заплащане на продуктова такса от лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата, на които се образуват масово разпространени отпадъци;

– МОСВ, което контролира спазването на условията по издадените разрешения на организации по оползотворяване и на лица, изпълняващи индивидуално задълженията си за управление на масово разпространени отпадъци; дейностите по управление на отпадъци;

– МОСВ, РИОСВ, МВР, МТИТС и Агенция „Митници“, които контролират трансграничния превоз на отпадъци, съобразно своите правомощия;

– МОСВ, РИОСВ, МВР и кметовете на общини, които контролират спазването на условията и реда за извършване на дейност с отпадъци от черни и цветни метали, съобразно своите правомощия;

- РЗИ и РИОСВ, които контролират дейностите по третиране на опасни отпадъци в лечебните и здравните заведения;
- ДАМТН, Комисията за защита на потребителите и МЗ, които контролират съответствието на продуктите, след чиято употреба се образуват масово разпространени отпадъци с изискванията на съответната наредба.

Принудителни административни мерки и административно-наказателни разпоредби

- МОСВ спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за оползотворяване или обезвреждане на отпадъци;
- РИОСВ издава предписания за отстраняване на отпадъците за сметка на нарушителя и за възстановяване качествата на околната среда; спира дейностите по събиране, съхраняване, транспортиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъци и експлоатацията на инсталации за третиране на отпадъци;
- Въведени са голям брой наказания за нарушения на изискванията на закона и подзаконовите актове по прилагането му както от страна на физически и юридически лица, така и за неизпълнение на задълженията на длъжностните лица.

Ключови разпоредби на ЗУО

- Въвежда количествени цели за подготовка за повторна употреба и рециклиране на битови отпадъци, включващи най-малко хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и от други източници, които общините трябва да достигнат.
- Въвежда поетапни цели за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на отпадъци от строителството и от разрушаване на сгради, за което отговорност имат възложителите на строителни дейности, както публични органи, така и бизнес.
- Въвежда изискване за регионално управление на битовите отпадъци и детайлни правила за сдружаване на общините в регионални сдружения за управление на битовите отпадъци чрез регионални съоръжения за третиране на отпадъците;
- Регламентира отговорността на собствениците на пътища за почистване на сервитутите на пътищата.
- Въвежда изисквания към ползвателите на търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради в населените места с над 5000 жители и в

курортните населени места да събират разделно отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали в съответствие с общинските наредби по чл.22 от ЗУО.

- Въвежда икономически инструменти за покриване на бъдещи разходи за закриване и следексплоатационни грижи на площадката на депото и за стимулиране на превенцията и оползотворяването на отпадъци преди депонирането.
- Определя националните компетентни органи по Регламент (ЕО) № 1013/2006 относно превозите на отпадъци, изискванията за финансови гаранции при трансграничен превоз, както и възможните случаи на ограничения. Забраняват се превозите на отпадъци за Република България, предназначени за изгаряне или съвместно изгаряне с оползотворяване на енергията за всяка инсталация, в количества за съответната календарна година, надвишаващи сумарно половината от годишния капацитет на инсталацията. В случаите, когато в Националния план за управление на отпадъците са заложили специфични мерки за управление на даден отпадък или поток от отпадъци, Министерският съвет може да ограничи вноса на тези отпадъци.

Подзаконови нормативни актове към Закона за управление на отпадъците

Действащите подзаконови нормативни актове, които детайлизират изискванията на ЗУО, могат да се обособят в пет групи:

- Подзаконови нормативни актове с хоризонтални разпоредби спрямо всички видове отпадъци, инсталации и съоръжения за отпадъци в обхвата на ЗУО – за класификация на отпадъците; за водене на отчетност и предоставяне на информация за дейностите с отпадъци;
- Подзаконови нормативни актове, определящи изисквания към съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци – площадки за изграждане на съоръжения за третиране на отпадъци; изграждане и експлоатация на инсталации за изгаряне на отпадъци, депа и други съоръжения и инсталации за третиране на отпадъци /сепариране, компостиране/, третиране и транспортиране на производствени и опасни отпадъци;
- Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на масово разпространени отпадъци, за които е въведен принципът „разширена отговорност на производителя“ - опаковки и отпадъци от опаковки; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; отпадъци от негодни за употреба батерии и акумулатори (НУБА); излязло от употреба електрическо и електронно оборудване (ИУЕЕО); излезли от употреба моторни превозни средства (ИУМПС); излезли от употреба гуми (ИУГ);

- Подзаконови нормативни актове, регулиращи управлението на специфични отпадъчни потоци – строителни отпадъци и за влягане на строителни рециклирани материали; биоотпадъци; отпадъци, съдържащи полихлорирани бифенили (ПХБ); утайки от пречистване на отпадъчни води чрез употребата им в земеделието; отпадъци от лечебните и здравни заведения;
- Подзаконови нормативни актове, съдържащи регулации по управлението на отпадъци чрез икономически инструменти - за обезпеченията и разходване на събраните средства за дейностите по закриване и следексплоатационни грижи на площадките на депата за отпадъци и за отчисленията за депониране на битови и строителни отпадъци; за финансова гаранция или еквивалентна застраховка при трансграничен превоз на отпадъци; за заплащане на продуктова такса за продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци (опаковки, масла, батерии и акумулатори, гуми, електрическо и електронно оборудване (ЕЕО), моторни превозни средства (МПС), полимерни торбички).

Посочените цели се изпълняват съвместно от общините, включени във всеки един от регионите за управление на отпадъците, определени в Националния план за управление на отпадъците. Разпределението на задълженията между отделните общини в съответния регион се определя с решение на общото събрание на Регионалното сдружение на общините.

Системите за разделно събиране на биоотпадъци, които следва да бъдат изградени от общините, включват следните елементи:

- съдове за събиране на биоотпадъците при източника на образуване;
- специализирани транспортни средства, необходими за тяхното обслужване;
- специализирана техника за раздробяване и нарязване на биоотпадъците;
- площадки за събиране и временно съхраняване на биоотпадъците;
- претоварни станции и други елементи в зависимост от вида на системата.

С Наредбата е въведено изискване към вида на съдовете за събиране на биоотпадъците, които трябва да са кафяви, влагоустойчиви и да се затварят плътно.

За осигуряване на необходимите данни и осъществяване на контрол по изпълнение на целите, в наредбата е включена методология за изчисляване и доказване на изпълнението на целите за рециклиране на битовите отпадъци и целите за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци, регламентирани със ЗУО.

Въведени са механизми за предоставяне на данни за количествата на образуваните и оползотворени отпадъци, включително математически модел, който се попълва от общините в рамките на регионалното сдружение и се изпраща в Изпълнителната агенция по околна среда за изготвяне на мотивиран

Основни ангажменти на общините, произтичащи от ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му

ЗУО и наредбите към него регламентират детайлно редица задължения на общините, свързани с управлението на отпадъците. За целта в Закона за управление на отпадъците и в голяма част от подзаконовите нормативни актове към него са обособени раздели, в които се регламентират задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация.

➤ Програма за управление на отпадъците на община Струмяни

Община Струмяни изпълнява *Общинска Програма за управление на отпадъци за периода 2016-2020 г.*, приета от Общински съвет - Струмяни с Решение на Общински съвет – Струмяни. Програмата за управление на отпадъците на община Струмяни за периода 2015-2020 г. е разработена съгласно изискванията на чл. 52, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците и е неразделна част от Програмата за опазване на околната среда на община Струмяни, в съответствие с чл. 79 от Закона за опазване на околната среда.

През периода на действие на Програмата са изготвяни ежегодни отчети за изпълнението ѝ, които са представяни пред Общински съвет – Струмяни и разглеждани и приемани на негови заседания. Прегледът и анализът на отчетите показва, че основната част от мерките, включени в Плана за действие на програмата са изпълнени.

Неизпълнените мерки от Плана за действие към Програмата са свързани с организиране на дейности със строителни отпадъци, опасни битови отпадъци.

Основни изводи и препоръки

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамки и програмни документи в областта на управление на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи и препоръки:

- Националната нормативна рамка в областта на управление на отпадъците е изградена в цялост и напълно транспонира изискванията на европейското законодателство в тази област. Съдържа конкретни разпоредби, регламентиращи

обхвата, правата и задълженията на органите на местното самоуправление и местната администрация по отношение на управлението на отпадъците.

- Действащата *Наредба за управление на отпадъците на територията на община Струмяни* съдържа детайлни разпоредби, регламентирани управлението на отпадъците на територията на община Струмяни. Разработена в пълно съответствие с изискванията на националното законодателство по управление на отпадъците и отговаря на изискванията на ЗУО за съдържание на наредбата.

- В останалите общински нормативни актове, обект на анализа, могат да бъдат направени допълнения с оглед уреждане на максимално широк кръг от въпроси, както е препоръчано в настоящия анализ.

- Община Струмяни разработва и изпълнява общински програми за управление на отпадъците в съответствие с действащото към момента на изготвянето им национално законодателство и национални програмни документи в областта на управление на отпадъците.

- Основната част от мерките, включени в Плана за действие на *Общинската Програма за управление на дейностите по отпадъци за периода 2016-2020 г.* са реализирани.

- Общинската администрация осъществява текущ контрол по напредъка и изготвя периодични отчети за изпълнението на програмните документи, в законоустановените срокове, които представя пред Общински съвет – Струмяни. Отчетите са налични на сайта на общината.

Във връзка с разпоредбата на чл. 52 от Закон за управление на отпадъците Община Струмяни е предприела действия за разработване на Програма за управление на отпадъците за периода 2021-2028 г.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.2 АНАЛИЗ НА ОТПАДЪЦИТЕ

1. Анализ на битовите отпадъци

Определение за битови отпадъци

Съгласно Допълнителните разпоредби на ЗУО *битови отпадъци* са „отпадъците от домакинствата“ и „подобни на отпадъците от домакинствата“ - това са отпадъците, образувани от домакинствата и отпадъците, образувани от фирми и други организации, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, с изключение на производствените отпадъци и отпадъците от селското и горското стопанство.

„Биоразградими“ са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други. „Биоотпадъци“ са биоразградими битови отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Състояние относно битовите отпадъци

Основна предпоставка за адекватно определяне на състава на битовите отпадъци е правилното дефиниране и оценка на различните отпадъчни потоци на територията на общината, а също и определянето на тяхната тежест по отношение на общото количество образувани отпадъци.

Според начина на събиране най-общо битовите отпадъци се обхващат чрез следните потоци:

- смесени битови отпадъци:
 - събирани чрез съдове за битови отпадъци;
 - отпадъци от улични кошчета и почистване на улици.
- разделно събрани отпадъци:
 - разделно събран отпадък от разделно събиране на масово разпространени отпадъци (чл.19 ал.3 т.7 от ЗУО);
 - разделно събран отпадък от собствени общински системи за разделното събиране на битови отпадъци на територията на общината най-малко за следните отпадъчни материали: хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло (чл.19 ал.3 т.6 от ЗУО);
 - разделно събран отпадък от собствени общински системи за разделно събиране на опасните битови отпадъци извън обхвата на наредбите по чл. 13, ал. 1 и предаването им за оползотворяване и/или обезвреждане (чл.19 ал.3 т.9 от ЗУО);
 - предадени отпадъци на площадки за изкупуване или безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци (чл.19 ал.3, т.11 от ЗУО);
 - разделно събрани биоразградими отпадъци (чл.19 ал.3 т.10 от ЗУО);
 - разделно събрани отпадъци в пунктовете за вторични суровини;
 - разделно събрани отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон, в изпълнение на чл.33 ал.2 и ал.4 от ЗУО;

– биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини (чл. 34, ал.1 от ЗУО).

За целта, освен битовите отпадъци обхванати от системата за сметосъбиране, трябва да бъдат отчетени и различните потоци отпадъци за рециклиране, както и други фракции разделно събрани отпадъци, напр. зелени и други био-отпадъци.

Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Под внимание трябва да се вземат и да се отчитат, като генерирани, всички потоци битови отпадъци, независимо дали събирането им е организирано или възложено от общината или не е от общината. Дори и да липсва достоверна и статистически отчетена информация е необходимо под внимание да се вземат всички потоци битови отпадъци, генерирани на територията на общината организациите по оползотворяване на отпадъците от опаковки, площадките за вторични суровини, производствени и търговски обекти, генериращи отпадъци, които предават на организации по оползотворяване или директно на преработвателни предприятия, производствени и търговски обекти, свързани с изискванията за разширена отговорност на производителя.

Дефиниции, съгласно ЗУО., в сила от 5.03.2021 г.: По смисъла на § 1. Т.4 на ЗУО "Битови отпадъци" са:

а) смесени отпадъци или разделно събрани отпадъци от домакинства, включително хартия и картон, стъкло, метали, пластмаса, биоотпадъци, дървесина, текстил, опаковки, отпадъци от електрическо и електронно оборудване, отпадъци от батерии и акумулатори, както и едрогабаритни отпадъци, включително дюшеци и мебели;

б) смесени отпадъци или разделно събрани отпадъци от други източници, когато тези отпадъци са сходни по естество и състав с отпадъците от домакинства;

Битовите отпадъци не включват отпадъците от производството, селското стопанство, горското стопанство, рибарството, септичните ями и канализационната система и от третирането на отпадъчните води, включително утайки от пречистване на отпадъчни води, излезли от употреба моторни превозни средства или отпадъци от строителство и разрушаване.

Това определение не засяга разпределението на отговорностите за управлението на отпадъците между публичните и частните субекти.

Процесите, свързани с формиране, събиране, извозване, депониране и друго обезвреждане на отпадъците, са в пряка зависимост от развитието и организацията на стопанската дейност, демографските особености на района и от природните условия, в които се осъществява човешкия живот. Битовите отпадъци се формират от жизнената дейност на хората. Количеството и съставът им зависят от:

- Мястото на образуване;
- Стандарта на живот на населението и неговата култура;
- Степен на благоустроеност на населените места;
- Начин на отопление;
- Други фактори.

Количествата образувани битови отпадъци за дадена административна единица е различно в зависимост от броя на жителите и потребителските навици и възможности.

Оценката на количествата битови отпадъци обхваща основно образуваните отпадъци на територията на общината, като основен генератор са домакинствата към които са включени и количествата образувани отпадъци от административните сгради, търговски обекти, училища и др. обществени сгради, туристически поток на територията на общината.

За изпълнение изискванията в Закона за управление на отпадъците и Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, относно извършване морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на общината е извършен анализ на морфологичния състав на битовите отпадъци, генерирани на територията на община Струмяни за сезони - зима, пролет, лято и есен 2015г. Представен е окончателен доклад за извършения анализ на морфологичния състав.

Системата за организирано сметосъбиране и сметоизвозване обхваща 100% от населението на територията, на общината.

Дейностите, свързани със събиране, транспортиране и последващо третиране на отпадъците се извършват от лица, притежаващи съответните документи, изискващи се по ЗУО. Транспортирането на битовите отпадъци се извършва до регионалното депо за неопасни отпадъци, действащо на територията на община - Регионално депо за неопасни отпадъци за общини Сандански, Струмяни и Кресна.

В населените места с малък брой население и/или труднодостъпно географско положение (планински райони), характерни за община Струмяни, е затруднено

извършването на сметосъбирането и сметоизвозването на отпадъци. За тях събирането и транспортирането на отпадъците се извършва по заявка от съответния кмет или кметски наместник.

След въвеждане в експлоатация на Регионалната система за управление на отпадъците за региона, отчитането на постъпващите за третиране в депото отпадъци се извършват чрез измерване на електронна везна, с което се избягва субективизмът при отчитане количествата на отпадъците.

Основният поток отпадък е смесеният битов отпадък с код 20 03 01. Други кодове отпадъци, които се генерират от бита на населението и се обезвреждат на Регионалното депо са, отпадъци от почистване на улици с код 20 03 03 и отделените при сепариране на разделно събраните отпадъци от опаковки с код 19 12 12 - Други отпадъци (включително смеси от материали) от механично третиране на отпадъци.

Със заповед на кмета на общината са определени границите на районите и вида на предоставяните услуги, както и честотата на сметоизвозването.

Сметосъбирането и сметоизвозването се изпълнява от ЕТ Иван Трендафилиов, съгласно сключен договор за възлагане на обществена поръчка.

Количеството и морфологичният състав на образуваните битови отпадъци зависи от редица фактори, сред които функционалният тип на населените места, социалният статус на населението и др.

Количеството на събраните смесени битови отпадъци на територията на община Струмяни за периода 2016- 2019 г. е представено в следващата таблица.

Табл. Образувани битови отпадъци от общ. Струмяни:

Струмяни	Дял на населението, обхванато от системи за организирано сметосъбиране в %	Общо образувани битови отпадъци в тона	Директно депонирани битови отпадъци тона	Предадени за предварително третиране битови отпадъци тона	Предадени за рециклиране битови отпадъци тона
2016	80,2	813	813	0	0
2017	80,4	788	788	0	0
2018	81,0	774	769	6	0
2019	100,0	910	789	4	117

Нормата на натрупване представлява средното годишно количество образувани битови отпадъци, които се падат на един жител. Цитираните количества ТБО са образувани не само в домакинствата, но също и в обществените сгради,

търговски обекти, предприятия и други генератори. В таблицата по - долу е представено населението в общината за периода 2016 – 2019г. по данни на НСИ и количествата събрани отпадъци без тези от системите за разделно събиране на отпадъци към същия период.

Табл. 2 Норма на натрупване ТБО без разделно събраните отпадъци

Година	2016	2017	2018	2019
Количество генерирани отпадъци, т/год.	813,22	788,32	774,27	909,85
Население на Община Струмияни по настоящ адрес по данни от ГРАО	5 316,00	5 151,00	5 053,00	4 880,00
Норма на натрупване, кг/жители на година	152,98	153,04	153,23	186,44

Съгласно референтната норма на натрупване на отпадъци за генератори от типа 3 000 – 25 000 жители, определена с **“Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци на МОСВ от 2019 г.”**, препоръчителната средногодишна норма за човек от населението е 295,5 кг./ж./г.,

Таблица 3: Норма на натрупване без разделно събрани отпадъци

Тип населено място	Норма на натрупване на смесени битови отпадъци без разделно събрани отпадъци
над 150 хил	410.3
50-150 хил	349.6
25-50 хил	334.9
3-25 хил	295.5
под 3 хил	241.7

Следователно нормата за община Струмияни през обследвания период е под референтната стойност. Това означава, че е постигнато стабилизиране на количествата образувани отпадъци и Общинската администрация се справя добре с процесите на управление на отпадъците.

Морфологичният състав е характеристика, изразяваща количеството на отделните фракции (хартия, хранителни отпадъци, пластмаси, текстил, стъкло, метали и др.), изразено в процент, спрямо общото количество на отпадъците.

Консуматорските и потребителски навици на населението в различните сезони на годината влияят върху състава на генерираните отпадъци и резултатите от анализите зависят от годишния сезон. Поради това, изследванията при определяне на морфологичния състав на отпадъците се извършват така, че да бъдат обхванати 4- те годишни сезона (зима, пролет лято и есен). Целта е да се отчете сезонната неравномерност и колебанията в състава на отпадъците.

Характеристика на отделните фракции общо за четирите сезона:

- Хартия - вестници, списания, учебници, листи, амбалажна хартия, санитарна хартия и др.
- Картони-кашони, опаковки от сокове, кутии и др.
- Метали - опаковки от безалкохолни и алкохолни напитки, консервени кутии, капачки и др.
- Гума - гумени изделия, играчки и др.
- Текстил - дрехи, парцали, трикотаж, завивки и др.
- Пластмаса - опаковки, кутии, бутилки, фолио, пластмасови изделия, торбички и др.
- Градински и растителни - растения, растителни остатъци, окапали листа, трева и др.
- Инертни - пепел, сгур и пръст и др.

Данните за морфологичния състав са необходими при избор на съоръжения за предварително третиране и обезвреждане и системи за разделно събиране на отпадъци или при оптимизация на въведените такива.

В долната таблица е представен средния морфологичния състав на битовите отпадъци в общината по основни компоненти и морфологичен състав на битовите отпадъци в общината след преоценка на фракция „други“, в проценти;

Морфологична фракция	Процентно съдържание в смесените битови отпадъци на община Струмяни , %
Хранителни	25.59
Хартия	4,83
Картон	4,76
Пластмаса	7,64

Текстил	2,31
Гума	0.51
Кожа	0.62
Градински	26,29
Дървесни	4,02
Стъкло	2,51
Метали	2,45
Инертни	18.44
Опасни	0
Общо	100

Средни норми на национално ниво

Типичните данни за образуване на различни фракции отпадъци при определените типове генератори са представени в „Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци“ за 2019г. на МОСВ. Методиката следва да осигури въвеждане на единен подход за определяне и прогнозиране на количеството и морфологичния състав на битовите отпадъци, която ще подпомогне всички заинтересовани страни (държавните структури, общините, организациите по оползотворяване и др.) при дългосрочно планиране на процесите в сферата на управление на отпадъците.

Методиката определя минималните изисквания при извършване на морфологичен анализ, които следва задължително да се спазват от общините представени в таблицата по – долу:

Източник: Методика за определяне на морфологичния състав на битовите отпадъци, МОСВ, 2019 г.

НАЦИОНА ЛНО НИВО	СРЕДНИ СТОЙНОСТИ
Ситна Фракция<4см	28%
Градински	13%
Пластмаса	11%
Хранителни	10%
Инертни>4 см	5%
Текстил	5%
Стъкло	4%
Хартия	4%

Други	4%
Картон	4%
Метали	3%
Дървесни	2%
Опасни	2%
Кожа	2%
Гума	1%

Сравнявайки състава на генерираните отпадъци в община Струмяни с референтните стойности, в таблицата по-долу са отбелязани фракциите със стойности над референтните и увеличението в %:

Морфологична фракция	Процентно превишение на съдържание над референтните стойности в смесените битови отпадъци на община Струмяни, %
Хранителни	15,59
Градински	13
Дървесни	2
Инертни	13,44

Останалите видове фракции отпадъци в морфологичния състав са в стойности близки до референтните.

С най-голям прогнозен дял от генерираните на територията на община Струмяни битови отпадъци са "хранителни, хартия и картон" с очакван дял около 33.00 %, групата "дървесни и градински" с очакван дял 23 % "пластмаса" с очакван дял 6.50 % и групата "инертни и други" с дял около 28.00 %.

Целите при въвеждане на обоснована и социално приемлива система за разделно предаване на битовите отпадъци трябва да бъде насочена за отделяне на фракциите: "биоразградими", "хартия и картон", "пластмаса" и групата "инертни и други" по възможност веднага и най-близко при генерирането им. Това ще позволи оползотворяване над 60 % от общото количество генерирани битови отпадъци.

ИЗВОДИ:

- Основен източник на битовите отпадъци са домакинствата – около 90% от битовите и приравнените на тях отпадъци.

- Нормата на натрупване на отпадъци на човек от населението в общината през последните години е в допустимите референтни стойности и под средните нива за страната.

- Населението на общината намалява за периода 2016-2020 г., но годишната норма на натрупване на отпадъци на човек от населението се запазва постоянна. Това се дължи на променящите се потребителски навици и начин на живот на домакинствата и на дейността на промишлени предприятия, търговски обекти и заведения.

- Най-голям относителен дял в битовите отпадъци на общината имат фракциите -, хранителни“, „градински“ и „други“

- Другите рециклируеми отпадъци имат относителен дял, в това число - хартия и картон, метали и стъкло, хранителни

- В община Струмяни е въведена система за разделно събиране на отпадъци от опаковки, но не всички граждани използват по предназначение цветните контейнери за хартия, стъкло и пластмаса. Това води до висок относителен дял на предадените на регионалното депо рециклируеми отпадъци.

Масово разпространени отпадъци

С разделното събиране на отпадъци с цел рециклиране, както и други форми на оползотворяване може да се постигне значително намаляване на количеството на депонираните отпадъци, което ще доведе до удължаване на полезния живот на регионалното депо за отпадъци и до съкращаване на разходите за събиране и обезвреждане на отпадъците. Освен това през последните години със синхронизиране на националното законодателство с европейското законодателство все повече се засилват законодателния и обществения натиск за въвеждане на системи за разделно събиране с нормативно регламентирани количества отпадъци, които трябва да бъдат рециклирани и оползотворени.

За част от тези отпадъци националното законодателство изисква прилагането на принципът „замърсителят плаща“, при който разходите се поемат от производителите на продукта, от който се образуват отпадъците, но за останалата част липсват нормативно установени механизми на финансиране. За редица отпадъци съществуват забрани за депониране, което налага тяхното отделяне от общия

отпадъчен поток и намиране на алтернатива за оползотворяването или обезвреждането им.

Табл 4. Въведени системи за разделно събиране на МРО на общ. Струмяни

Масово разпространени отпадъци (МРО)					
Община	Въведени системи за разделно събиране на МРО, в т. ч.:	% население, обхванато от системите за разделно събиране	Брой на обслужваното население	Брой на населението по настоящ адрес	Брой на площадките и на местата за разделно събиране на различните видове МРО
1	2	3	4	5	6
Струмяни	Отпадъци от опаковки *	74,10%	3 783	5 102	30 броя контейнери с вместимост 1 500 л, разположени в 10 точки
	Негодни за употреба батерии и акумулатори				Извършва се кампанийно
	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване, в т.ч. луминесцентни лампи и други лампи, съдържащи живак				Извършва се кампанийно

От генерираните битови отпадъци в Община Струмяни се оползотворяват отпадъците, отделени чрез сепариране и тези за които има въведена система за разделно събиране - това са отпадъците от опаковки. Община Струмяни не развива своя **общинска система за разделно събиране на отпадъци от опаковки**. Общината е сключила договор с организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, със

„Екопак България“ АД. На територията на общината са разположени 10 комплекта съдове като всеки комплект се състои от син, жълт и зелен контейнер тип „Иглу“ със вместимост 1500 л. както следва:

- 6 комплекта в с. Микрево;
- 2 комплекта в с. Струмяни;
- 2 комплекта в с. Илинденци.

Търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради:
Съгл. чл. 30, ал.2 от Закона за управление на отпадъците „Отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаси и метали, образувани от търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, се събират отделно“.

За изпълнение на това задължение, всички собственици или ползватели на търговски обекти, както и отговорните лица за всички производствени, стопански и административни сгради имат възможност да сключат договор с фирми, притежаващи разрешение или регистрационен документ за дейности с отпадъци, посочени в чл. 35 от ЗУО, както и организации по оползотворяване на отпадъци от опаковки.

Общинската наредба за управление на отпадъците предоставя възможността отделно събраните отпадъци от посочените видове обекти да се изхвърлят използвайки контейнерите, които са разположени чрез система за отделно събиране на отпадъци от опаковки, без това да води до допълнителни задължения за сключване на отделни договори от страна на обектите.

В случай, че става дума за по-големи обекти, които генерират голямо количество отпадъци, е удобно сключването на договор със специализирана фирма, притежаваща съответния разрешителен документ за дейности с отпадъци. В най-честия и най-удобен случай това би могло да бъде организация по оползотворяване на отпадъци от опаковки, която има изградена инфраструктура и работи в района на обекта.

Събраните отпадъци се извозват извън общината за сепариране и последващо третиране.

В общинската Наредба за управление на отпадъците и опазване на чистотата са разписани и някои изрични разпоредби, които задължително следва да се спазват:

Лицата, при чиято дейност се образуват оползотворими отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаси и стъкло, са длъжни да:

- Събират оползотворимите отделно от неоползотворимите и биоразградимите битови отпадъци;

- Предават и/или изхвърлят в определените за целта съдове или места;
- Спазват указанията за изхвърляне на разделно събраните специфични отпадъци, посочени на съдовете за разделно събиране, както и да привеждат отпадъците във възможно най-малък обем, да ги почистват от отпадъците от хранителни и/или други остатъци или примеси и да не смесват оползотворимите отпадъци със смесените БО;

- Не изхвърлят други отпадъци в съответния вид контейнер за разделно събиране освен обозначените;

- Не поставят отпадъците извън съдовете за разделно събиране, независимо от обема им;

- Не изваждат отпадъците от съдовете за разделно събиране;

Съгласно същата наредба с цел опазване на чистотата на територията на Община Струмяни се забранява още:

- повреждането или разместването на съдовете за смет;

- запалването на отпадъци в съдовете за събиране на отпадъци и на площадките за разполагането им;

- изоставянето, нерегламентираното изхвърляне и изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците;

- изхвърлянето на отпадъци от търговските обекти в кошчетата и съдовете за улична смет, с изключение на контейнерите тип „бобър”

- изхвърлянето и разпиляването на смет извън определените за това съдове, включително и когато капацитета им е запълнен.

За неспазване на изискването на Закона за управление на отпадъците за разделно събиране на отпадъците са въведени санкции. За неспазване на изискванията на общинската Наредба за управление на отпадъците и опазване на чистотата на територията на Община Струмяни също се налагат глоби или имуществени санкции в зависимост от вида на нарушенията.

Актовете за установяване на административно нарушение се съставят от длъжностни лица, определени със заповед на Кмета на Община Струмяни да упражняват контрол по спазване изискванията на Наредбата.

Община Струмяни е сключила договор с „Екобулбатерии“ АД за събиране, транспортиране, временно съхранение, предварително третиране и предаване за оползотворяване или обезвреждане на негодни за употреба батерии и акумулатори. Предаването на събраните отпадъци се извършва кампанийно.

Община Струмяни е сключила договор с „Екобултех“ АД за събиране, транспортиране, временно съхраняване, предаване за предварително третиране, оползотворяване или обезвреждане на електрическо и електронно оборудване. Предаването на събраните отпадъци се извършва кампанийно.

Лицата, осъществяващи дейност на територията на територията на общината като пускат на пазара масово разпространени отпадъци изпълняват задълженията си чрез участие в колективни системи, представлявани от организации по оползотворяване или заплащат дължимата продуктова такса към ПУДООС. До момента няма лица, които да изпълняват задълженията си индивидуално.

ИЗВОДИ

- **Община Струмяни е сключила договори с лицензирани фирми за организиране на дейностите по управление на специфични потоци масово разпространени отпадъци и отделянето им от общия поток битови отпадъци.**

- **Резултатите от функционирането на системата за разделно събиране на отпадъци от опаковки и други отпадъчни материали са незадоволителни. Причините са свързани с недостатъчната заинтересованост на гражданите от прилагане на разделното събиране, както и пренасочване към изкупвателни пунктове на вече събраните в цветните контейнери отпадъци.**

- **За подобряване на ефективността на системата за разделно събиране на отпадъци е необходимо да се предприемат действия за мотивиране на населението да събира разделно отпадъците. Привличането на доброволци и неправителствени организации в дейностите по информиране и мотивиране на гражданите би допринесло за подобряване на резултатите.**

Биоразградими и био отпадъци.

БИО-ОТПАДЪЦИ са биоразградими отпадъци от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене. Биоразградими са всички отпадъци, които се разграждат аеробно или анаеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и др.

ГЕНЕРАТОРИ НА БИО-ОТПАДЪЦИ:

- **Зелени отпадъци:** зелени площи към обществени и търговски обекти, производствени, стопански и административни сгради, градини, паркове, домакинства и др.

- Хранителни и кухненски отпадъци: детски градини, училища, домакинства, ресторанти, заведения за обществено хранене, търговски обекти, социални домове, пазари и др.

ПОЛЗИТЕ ОТ РАЗДЕЛНОТО СЪБИРАНЕ НА БИО-ОТПАДЪЦИ

- ✓ производство на компост (органична тор). Компостирането е естествен процес, представляващ контролирано разграждане на органични материали, чрез анаеробен или аеробен биологичен процес. Използването на компост в почвата увеличава нейните хранителни вещества и се намалява необходимостта от използване на изкуствени торове и пестициди.
- ✓ Намаляване количеството битови отпадъци, постъпващи за депониране;
- ✓ Намаляване на парникови газове, генерирани при обезвреждането на отпадъците;
- ✓ Производство на електричество и топлоенергия от биогаз при третиране на хранителни отпадъци.

Въвеждането на система за разделно събиране на биоразградимите битови отпадъци ще даде възможност за проучване на количествата, състава и свойствата на биоразградимите отпадъци, образувани на територията на общината; въвеждане на годишни количествени цели за редуциране на количествата на биоразградимите отпадъци, постъпващи за депониране, в съответствие със сроковете и целите на националното законодателство и Национална стратегия за поетапно намаляване на количествата на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране; разработване на план за поетапно въвеждане на разделно събиране и/или домашно компостиране и въвеждане на задължения на общинско ниво към собствениците или наемателите на търговски обекти и заведения за обществено хранене, домсъветите, собствениците (или наематели) на еднофамилни жилища и др.

На Регионалното е изградена самостоятелна площадка за компостиране, където на биологично третиране се подлагат събираните от трите общини зелени отпадъци.

Към настоящия момент разделно се събират и предават за компостиране в Компостиращата инсталация на РСУО само зелени отпадъци от паркове, градини и други озеленени общински площи.

Домашното компостиране е една от предвидените от Община Струмяни мерки за разделно събиране при източника на образуване и оползотворяване на биоразградимите битови отпадъци на територията на общината.

Строителни отпадъци

Изискванията при управлението на строителните отпадъци са регламентирани с чл. 11 от ЗУО и по конкретно с Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали, публикувана в ДВ, бр. 98 от 05.12.2017 г. Основен акцент при управлението на този вид отпадъци е вменяване на отговорност на възложителите на строително монтажни работи и премахването на строежи за разработването на план за управление на строителните отпадъци (ПУСО). С него се предвижда отпадъците задължително да се разделят по вид и да се предават за оползотворяване. Основните цели при управление им се изразяват в минимизиране както на образуването им, така и на депонирането им. Същевременно следва да се увеличи употребата на материали, получени от рециклирани строителни отпадъци.

Като слаба страна и през следва да отбележим липсата на инсталации и съоръжения за третиране на строителните отпадъци на територията РИОСВ-Благоевград. Образуваните строителни отпадъци основно се предават за обезвреждане чрез депониране до РДНО.

Генераторите на строителните отпадъци са основно фирми, извършващи строително-ремонтни дейности на територията на една или няколко общини, като притежават регистрационни документи за събиране и транспортиране на отпадъци и сами извършват транспортирането до депата.

Към момента в действащото регионално депо се депонират строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради (СООРС) – земни маси, тухли, бетон, асфалт, керемиди, плочки, дърво, метали, хартия, пластмаси, стъкло.

Строителните отпадъци, генерирани от населението продължават да се явяват основен проблем пред общината. Трудностите пред общината основно са свързани с почистване на нерегламентирани замърсявания, тъй като голям процент от строителните отпадъци не постъпват на депата, а се изхвърлят нерегламентирано от жителите на малките населени места.

Практиката показва, че се извършва разделно събиране по видове строителни отпадъци, както от фирмите, така и от населението. Металните отпадъци, образувани от строителните дейности се оползотворяват на 100 %.

ИЗВОДИ И ПРЕПОРЪКИ:

- **Третирането на строителните отпадъци до настоящия момент беше извън регионалните ангажименти. Всяка община ги решаваше по собствен начин.**

Всички виждаме резултата от това – изхвърлени строителни отпадъци на най-невероятни места, без възможност за ефективен контрол и санкциониране на нарушителите. Строителни отпадъци се депонират и на Регионалното депо, което намалява още експлоатационния му живот.

- Образуваните строителни отпадъци на територията на община Струмяни са предимно от юридически лица от строителна дейност. Незначителна част от тях са формирани от физически лица вследствие на ремонтни дейности.

- Много често, населението събира смесено строителните отпадъци с битовите.

- Отчитайки факта, че голяма част от сградният фонд в общината е амортизиран, пътната и улични мрежи се нуждаят от ремонти, можем да предположим, че новото строителство и обновяването неминуемо ще доведе до генериране на по - големи количества земни маси и строителни отпадъци. Необходимо е да се предприемат мерки за осигуряване селективното разделяне на отпадъците на мястото на образуване и изграждането и функционирането на съоръжения за рециклиране на строителни отпадъци, с цел тяхното оползотворяване.

- Поради териториалната отдалеченост на общините от региона е удачно да се предвидят съоръжения и техника за сортиране, разтрошаване, съхранение и транспортиране на строителни отпадъци на площадки на всяка Претоварни станции и едно Регионално съоръжение за подготовка, рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и за производство на рециклирани строителни материали и изделия от тях.

- За да отговаря на законодателните изисквания, е препоръчително община Струмяни да предприеме следните действия:

- ✓ Да определи отговорните лица в общинската администрация, които трябва да следят за изпълнение на изискванията относно плановете за управление на строителните отпадъци и на отпадъците от разрушаване на сгради като част от строителната документация и инвестиционния процес, за одобрението на които община Струмяни е компетентен орган съгласно ЗУТ;

- ✓ Да въведе система за разделно събиране от домакинствата на строителните отпадъци от малки ремонтни дейности с цел намаляване на количествата изхвърлени такива отпадъци в контейнерите за смесени битови

отпадъци, депониране на депото и съответно – заплащане на отчисления за депониране. Гражданите биха могли да се задължат да оставят тези отпадъци в добре завързани чували до контейнерите, които да се извозват от общината до депо или да се въведе възможност при предварителна заявка и до определени количества общината да извозва от домакинствата такива отпадъци без те да заплащат за това. Възможно е също така общината да определи площадка, на която гражданите сами да предават без да заплащат за услугата строителни отпадъци от ремонтни дейности до определени количества. Събраните по този начин отпадъци могат да се използват за запръстяване на депото за битови отпадъци или за рекултивация на бившата кариера за добив на глина до с. Левуново.

✓ Тъй – като възложителите на инвестиционни проекти, финансирани с публични средства, са отговорни за влягане в строежите на определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи е препоръчително да се предприеме:

- Включване в тръжните документи за строителство на сгради на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали.
- Включване в тръжните документи за строителство на пътища на изискването за влягане в строежите на рециклирани строителни материали.
- Включване в тръжните документи за строителство на изискването за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи

✓ При селективно разрушаване на сгради общината може да предостави възможност за безплатно приемане на определена площадка на разделно събрани отпадъци при разрушаване, които могат да се ползват ползотворно, като например тухли, керемиди и др. и които да се предоставят безплатно на нуждаещи се социално слаби граждани.

Производствени неопасни отпадъци

Дефиниция, съгласно ЗУО:

“Производствени отпадъци” са отпадъците, образувани в резултат на промишлената дейност на физическите и юридическите лица“.

Това са количества вещества (продукти, остатъци, суровини и материали), несъдържащи вредни замърсители, създаващи риск за здравето на хората и околната

среда, които не могат да се използват в производството (поради липса на технологии или пазар), не могат да бъдат продадени и от които притежателят желае или е длъжен да се освободи. За тяхното отстраняване обикновено се грижат самите предприятия.

Основните генератори на производствен отпадък в община Струмяни са действащите промишлени предприятия, сред които няма такива с висок рисков потенциал на образувания отпадък. На територията на общината няма изградена инфраструктура за разделно събиране и третиране на опасни отпадъци. При констатиране такива се използват услугите на лицензирани фирми.

По-голяма част от депонираните отпадъци от производствени източници са с код 20 03 01, поради обстоятелството, че в наредбата за класификация на отпадъците и при основното охарактеризиране на тези отпадъци няма подходящи кодове за класифициране и тези отпадъци имат характер и са близки по състав и свойства на битовите отпадъци с код 20 03 01.

Опасни отпадъци

Дефиниция, съгласно ЗУО:

"Опасни отпадъци" са отпадъците, които притежават едно или повече опасни свойства, посочени в приложение № 3“.

Този вид отпадъци се образуват най-вече в промишлените предприятия, но също така и в някои заведения от здравната сфера, а частично и в битовия сектор.

Община Струмяни е предприела мерки за събирането на този вид отпадъци чрез организиране на мобилни събирателни пунктове за приемане за последващо третиране на опасни битови отпадъци два пъти годишно с продължителност най-малко от два дни през всеки период. Датите и мястото за разполагане на мобилните събирателни пунктове се определят в срок до 31 януари на съответната година;

- Приемане на опасни отпадъци от домакинствата, генерирани на територията на общината извън организиран мобилен събирателен пункт по заявка от страна на Община Струмяни;

- Последващо транспортиране и третиране на приетите по време на работата на мобилните пунктове и по заявка опасни отпадъци от домакинствата.

В Мобилните пунктове гражданите могат да предават:

1. Лекарства с изтекъл срок на годност;
2. Живак, живачни термометри и други уреди, съдържащи живак;
3. Лакове и бояджийски материали, разтворители;
4. Остатъци от строителна химия – лепила, пяна, силикон и др.;

5. Домакински препарати / битова химия;
6. Фотографски материали;
7. Киселини / основи;
8. Мастила;
9. Празни опаковки, обозначени със символите за опасност;
10. Препарати за растителна защита и борба с вредители.

Опасните отпадъци се приемат безвъзмездно.

Кампаниите организирани от общината са два пъти годишно, по два дни мобилни пунктове. Информационни кампании на сайта на общината.

Количествата на образуваните опасни отпадъци по групи, съгласно Класификация на отпадъците по Наредба № 2 от 23.07.2014 г. (изм. ДВ. бр.46 от 1 Юни 2018 г.) за класификацията на отпадъците, се водят на отчет в РИОСВ – Благоевград.

Фирмите, притежаващи разрешение/регистрационен документ по чл.35 от ЗУО, представят в ИАОС годишни отчети за образуваните опасни отпадъци. Опасните отпадъци от фирмите се събират и съхраняват разделно в закрити складове и се предават за третиране на физически или юридически лица притежаващи съответното разрешение по чл.35 от ЗУО или Комплексно разрешително, въз основа на писмен договор. Потокът опасни отпадъци се контролира от действащата нормативна уредба у нас.

Необходими са мерки за информиране на населението за опасностите за околната среда и повишаване на обществената заинтересованост за по широко участие в организирани мероприятия за предаване на опасни отпадъци от домакинствата. Разделното събиране на опасните битови отпадъци все още не е системно, а кампанийно. Поради това голяма част от тях все още се изхвърлят в контейнерите съвместно с неопасните битови и се извозват с тях за последващо третиране.

ИЗВОДИ:

- **В община Струмяни в голяма степен са решени проблемите с управлението на производствените и опасни отпадъци.**
- **РИОСВ - Благоевград извършва системни проверки за спазване изискванията на ЗУО за управление на производствените и опасни отпадъци.**
- **Необходима е добра комуникация с контролните органи при необходимост за предотвратяване рисковете за човешкото здраве и околната среда.**

Регионално сдружение за управление на отпадъците

Община Струмяни е част от *Регионално сдружение за управление на отпадъците (PCYO-Сандански)*, в което членуват три общини: Сандански, Струмяни и Кресна и депонира смесените си битови отпадъци на регионалното депо за неопасни отпадъци в м. „Могилата”, община Сандански. Регионалното депо Сандански се експлоатира в съответствие с условията на Комплексното разрешително и съгласно годишните доклади 2008-2014 г., за които е предоставено комплексно разрешително № 292-НО/2008г. Не са постъпвали оплаквания или възражения, свързани с дейността на депото и не е имало аварии, свързани с околната среда.

РДНО отговаря на стандартите на европейското екологично законодателство. Площадката е разположена извън регулацията на гр. Сандански, северозападно на около 2,2 км от населеното място и на около 2 км източно от международен път Е-79. Изградена е прилежаща инфраструктура. Площта на цялото депо е 81,7 дка. Регионалното депо включва 5 клетки за неопасни отпадъци. Капацитетът на депото общо за всичките клетки, съгласно издаденото Комплексно разрешително № 292-НО/2008, е 417 068 т. Технологията на депониране включва: разтоварване; разстилане с уплътняване; оросяване с инфилтрирани води; запръстяване. Първа клетка на депото е въведена в експлоатация през 2002г. (Решение за въвеждане в експлоатация № 113 от 04.03.2002г. на ДНСК София). Изградена е и 2-ра клетка с финансиране от ПУДООС (Разрешение за ползване от 13 септември 2012г.).

Съгласно издаденото комплексно разрешително капацитетът на запълнената клетка 1 на регионалното депо е 71 955 т, а капацитет на клетка 2, която е в експлоатация, е 155 456 т. Остатъчен капацитет на втора клетка след 2014 г. е 126 140 т. През последните години се депонират средногодишно около 13 000 т/г. Прогнозата е, че остатъчният капацитет на втора клетка ще бъде достатъчен да обслужва трите общини до 2025-2026г. Отчитайки мерките, които общините предприемат по отношение на политиките по предотвратяване, рециклиране и оползотворяване на отпадъците може да се прогнозира, че капацитетът на втората клетка, която е изградена и се експлоатира в момента, ще е достатъчен поне за няколко години след това. Капацитетът на бъдещите трета, четвърта и пета клетка, които трябва да се изградят е 189 659 т. Прогнозният капацитет на тези три клетки ще е достатъчен до около 2040г.

На рекултивация подлежи клетка № 1 на регионалното депо за неопасни отпадъци Сандански, за което има изготвен проект, който трябва да се актуализира.

Съвместно с другите две общини от РСУО-Сандански, община Струмяни реализира проект BG16M1OP002-2.002-0013 „Компостираща инсталация за разделно събрани зелени и биоразградими отпадъци, инсталации за предварително третиране на битови отпадъци и съпътстваща инфраструктура за Регионална система за управление на отпадъците на общините Сандански, Струмяни и Кресна“, за да може да бъдат поетапно постигнати целите на общините за повторна употреба и рециклиране на отпадъците и за намаляване на количествата депонирани битови отпадъци.

На територията на общината Струмяни няма стари депа за битови отпадъци, под- лежащи на рекултивация. Възниквали във времето незаконни сметища се почистват периодично.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.3 АНАЛИЗ НА ФИНАНСИРАНЕТО, ИКОНОМИЧЕСКИТЕ ИНСТРУМЕНТИ И СТИМУЛИ В СЕКТОРА НА УПРАВЛЕНИЕТО НА ОТПАДЪЦИТЕ

Икономическите инструменти в сектора на управлението на отпадъците са механизми, въведени от държавата, които правят по-изгодно за населението и бизнеса да рециклират и оползотворяват отпадъците, вместо да ги депонират. Изследванията показват, че въвеждането на такива механизми в различните европейски страни е довело до намаляване на депонираните количества отпадъци и до преминаване към по-високите нива в йерархията на управлението на отпадъците.

- Такса – битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общините за управление на отпадъците).
- Обезпечения за покриване на последващи разходи за затваряне на депата и отчисления за депониране на отпадъци (т.нар. отчисления по чл. 60 и чл.64 от ЗУО).

Такса битови отпадъци (в т.ч. постъпления от таксата и разходи на общината за управление на отпадъците)

Механизмът за финансиране изпълнението на задълженията на общините по управлението на битовите отпадъци, възложени със Закона за управление на отпадъците, е регламентиран със Закона за местните данъци и такси. Съгласно §13а от Заключителните разпоредби на Закона за местни данъци и такси до 31.03.2017г. Министерският съвет съвместно с Националното сдружение на общините в Република България разработва методика за изготвяне на план-сметката с необходимите разходи за дейностите и за видовете основи, които служат за определяне размера на таксата за битови отпадъци, и внася в Народното събрание проект за изменение на чл. 66 и 67. В тази връзка е изготвен Проект на Закон за изменение и допълнение на Закона за

местните данъци и такси (ЗМДТ). Предложените промени в ЗИД на ЗМДТ целят справедливо определяне на таксата за битови отпадъци, спазване на принципа „замърсителят плаща“, въвеждане на единна методология за определяне на разходите, които формират таксата за битови отпадъци, осигуряване на публичност и прозрачност чрез задължението за провеждане на обществени консултации при определянето на разходите, формиращи таксата и опазване на околната среда.

Предвижда се размерът на таксата за битови отпадъци за всяко задължено лице да се определя, като разходите за сметка на таксата за битови отпадъци за текущата година от план-сметката се разпределят по начин в зависимост от приетите от Общинския съвет основи, т.е. показателите, на базата на които се разпределят разходите за сметка на таксата за битови отпадъци от одобрената план-сметка към задължените лица. Водеща основа за определяне на размера на таксата за битови отпадъци е предвидено да бъде количеството на битовите отпадъци, като е необходимо местните власти да предприемат адекватни мерки за въвеждане на принципа „замърсителят плаща“.

Заплащането на такса, чийто размер е определен на база, различна от количеството на изхвърлените отпадъци, на практика не създава стимул на населението да изхвърля по-малко количество отпадъци.

Основите за изчисляване на размера на таксата за битови отпадъци, които общинският съвет може да приеме са:

- ♣ Определяне на количеството битови отпадъци на база брой на заявените от лицето контейнери за текущата година, както и броя на ползвателите на услугата;

- ♣ Индивидуално измерено количество битови отпадъци за имота – чрез торби с определена вместимост, предоставени от общината, или чрез стикери, залепени върху торби на лицата;

Количество битови отпадъци за имота, определено съобразно броя и вместимостта на необходимите съдове за съхранение;

- ♣ Брой ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота;

- ♣ Комбиниран подход на база количество битови отпадъци и брой на ползватели на услугата в имота или натурален показател използвано количество вода в имота.

Съгласно ЗМДТ, такса битови отпадъци се определя в годишен размер за всяко населено място с решение на Общинския съвет въз основа на одобрена план-сметка за всяка дейност, включваща необходимите разходи за:

1. осигуряване на съдове за съхраняване на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други;
2. събиране, включително разделно, на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за третирането им;
3. проучване, проектиране, изграждане, поддържане, експлоатация, закриване и мониторинг на депата за битови отпадъци или други инсталации или съоръжения за обезвреждане, рециклиране и оползотворяване на битови отпадъци, включително отчисленията по чл. 60 и 64 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО);
4. почистване на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване.

Ежегодно се разработва предложение за размер на такса битови отпадъци въз основа на годишна план-сметка за дейностите по сметосъбиране и сметоизвозване, обезвреждане на битовите отпадъци в депа или други съоръжения, поддържане чистотата на териториите за обществено ползване. План-сметка за приходите от такса битови отпадъци и разходите за дейностите по събиране, извозване и обезвреждане на битови отпадъци, както и за почистване на обществени територии и размера на такса битови отпадъци се одобрява от Общински съвет. В срок до 30 октомври на предходната година, съгласно разпоредбите на чл.63, ал.2 от ЗМДТ (ДВ., бр.117/1997г., доп. ДВ. бр.32/22.04.2016г.), се изготвя заповед за определяне границите на районите, в които ще се извършва организирано сметосъбиране и сметоизвозване, вида на предлаганите услуги и честотата на сметоизвозване за предстоящата година. Заповедта се издава от Кмета на общината и се обявява публично до 31 октомври на предходната година.

Постъпленията от таксата имат целеви характер и не могат да се изразходват за финансиране на други публични услуги, предоставяни от общините. Целта на таксата битови отпадъци е прилагане на принципа „замърсителят плаща“, чието непълно прилагане е съществен недостатък, поради начина на формиране на таксата . Размерът на таксата се определя за всяка услуга поотделно.

Информация за постъпленията от такса битови отпадъци и разходите за управление на отпадъците по групи разходи се събира и обобщава на общинско ниво. В следващата таблица са представени приходите постъпили в общинския бюджет от такса

битови отпадъци в община Струмяни. Трябва да се отбележи, че приходите от такса битови отпадъци в общинския бюджет се използват изцяло за финансиране на дейности и проекти, свързани с битовите отпадъци, като се покриват всички разходи свързани с управлението на отпадъците. Към момента е налично добро планиране на средствата от такса битови отпадъци и разходването им е съобразено с потребностите.

СХЕМИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Рамковата директива за отпадъците (2008/98), съответно ЗУО, оперират както с принципа „Замърсителят плаща“ (чл. 14), така и с принципа за „Разширена отговорност на производителя“ (чл. 8), които взаимно се допълват.

Принципът „Замърсителят плаща“

Заложен е в Договора за създаване на Европейската общност (чл.174). Този принцип във връзка с отпадъците изисква:

- причинителят и притежателят на отпадъци да ги управляват по начин, който гарантира висока степен на защита за околната среда и човешкото здраве;
- причинителите на отпадъци да поемат отговорност за отпадъците си;
- разходите за опазване на околната среда и човешко здраве, свързани с образуването и третирането на отпадъците, трябва да бъдат отчитани при определяне цената на продуктите и услугите;
- разходите за третиране и транспортиране на отпадъците са за сметка на причинителите и притежателите на отпадъците.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) е екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- ♣ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;
- ♣ развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за

икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- ♣ изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

- ♣ осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Принципът „Разширена отговорност на производителя“ (РОП)

Екологичен принцип, който се прилага като съвкупност от мерки с цел намаляване на общото въздействие върху околната среда от даден продукт и въвежда задължения и отговорности за производителя на продукта по време на целия му жизнен цикъл за: ограничаване на съдържанието на опасни вещества, обратно приемане, предотвратяване на отпадъците и повторна употреба, рециклиране, оползотворяване и обезвреждане на отпадъците, получени в резултат на употребата на продукта. В съответствие с този принцип, производителите на продукти трябва да поемат отговорност, включително за финансирането на:

- ♣ проектиране и разработване на продукти, които подлежат на многократна употреба, технически издръжливи са, не съдържат или имат ограничено съдържание на материали и вещества, представляващи риск за околната среда;

- ♣ развиване на пазари за повторната употреба и рециклирането на отпадъците, образувани след крайната употреба на пусканите на пазара продукти. Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР) определя разширената отговорност на производителя, като подход за екологична политика, при който отговорността на производителя за продукта обхваща и етапа след потреблението от целия жизнен цикъл на продукта. Политиката за разширената отговорност на производителя се характеризира с:

- ♣ изместването на отговорността (физически и/или икономически, напълно или частично) във възходящ ред към производителя и извън общините;

♣ осигуряването на стимули на производителите, за да вземат предвид екологичните съображения при създаването на своите продукти. Докато други инструменти на политиката обикновено имат за цел изолирана точка от веригата, разширената отговорност на производителя се стреми да интегрира сигналите, свързани с екологичните характеристики на продуктите и производствените процеси в цялата продуктова верига.

Отговорност на домакинствата и на другите лица, които генерират битови и подобни на битовите отпадъци

Схемата се прилага за битовите отпадъци от домакинствата (с изключение на 6 групи масово разпространени отпадъци) и за отпадъци, подобни на битовите, които по своя характер и състав са сравними с отпадъците от домакинствата, но образувани от други източници.

Подобни на битовите отпадъци се образуват най-вече от административни сгради, образователни институции, социални организации, пазари, търговски обекти, хотели и ресторанти, ателиета за услуги. В схемата попадат и строителните отпадъци от ремонтни дейности и от разрушаване на сгради, генерирани от домакинствата и други обекти в малки количества.

При тази схема задължени лица са домакинствата и лицата, които образуват битови отпадъци и подобни на битовите отпадъци. Тези лица са отговорни за изхвърлянето, включително разделното събиране и изхвърляне на битовите отпадъци в определените за целта съдове и места и за заплащане на разходите за услугите по временно съхраняване, събиране, транспортиране и третиране на отпадъците в съответствие със Закона за местните данъци и такси, ЗУО и наредбите на общините за управление на отпадъците.

Другите лица, които участват в схемата, са общините, Регионалните сдружения на общини (РСО) за управление на отпадъците и фирмите или общински предприятия, на които общините възлагат една или повече дейности, свързани със събиране, транспортиране и третиране на битовите отпадъци.

В анализираната схема общините имат традиционно големи отговорности, които нарастват особено в последните години, във връзка с новите изисквания за прилагане на йерархията на управление на отпадъците. Както в ЗУО, така и в наредбите на общините за управление на отпадъците са регламентирани изискванията към задължените в схемата лица, както и глобите и санкциите за неспазване на съответните нормативни разпоредби. Контролен орган са общините чрез определени

от кмета длъжностни лица или инспекторат на общината за осъществяване на контролни дейности. Задължените в схемата лица заплащат ежегодна такса за битови отпадъци, в размер определен от Общинския съвет за всяко населено място поотделно. Загубата на вторични ресурси поради закриването и рекултивацията на стари общински депа без оползотворяване на поне част от отпадъците е също слаба страна на управлението на отпадъците в схемата.

Разширена отговорност на производителя (РОП) относно 6 групи масово разпространени отпадъци (МРО)

Съгласно ЗУО „Масово разпространени отпадъци“ са отпадъци, които се образуват след употреба на продукти от многобройни източници на територията на цялата страна и поради своите характеристики изискват специално управление. Към 2014г. в схемата за Разширена отговорност на производителя (РОП) поетапно са включени следните масово разпространени отпадъци :

- Отпадъци от опаковки;
- Отпадъци от ИУЕЕО;
- Отпадъци от ИУМПС;
- Отпадъци от батерии и акумулатори;
- Отпадъци от гуми;
- Отпадъчни масла и нефтопродукти.

При тази схема за „Разширена отговорност на производителя“ (РОП) лицата, пускащи на пазара продукти, които след тяхната употреба се превръщат в МРО, са задължените по схемата лица и носят отговорност за тяхното последващо събиране и рециклиране, в съответствие с изискванията на ЗУО и специфичните наредби за всеки вид МРО.

Схемата за РОП може да се осъществи по два начина от задължените в схемата фирми:

1. Чрез колективна система, представлявана от организация за оползотворяване (ОО) на съответните МРО.

2. Индивидуално от задълженото лице (конкретна фирма), което пуска на пазара МРО. Организации по оползотворяване (ОО) на МРО и лицата, които изпълняват индивидуално задълженията си са длъжни:

– Да получат разрешително по реда на ЗУО за осъществяване на дейността като ОО или за индивидуално изпълнение и организация на дейностите по разделно събиране, подготовка за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване;

– Да създават и финансират системи за разделно събиране, повторна употреба, рециклиране и/или оползотворяване на съответния вид масово разпространени отпадъци;

– Да изпълняват програмата за управление на МРО и да достигнат целите за подготовка за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване;

– Да осъществяват информационни кампании за обществеността;

– За ОО на отпадъци от опаковки – задължение и да обхванат определен брой население чрез системите за разделно събиране на отпадъците, включително чрез поставяне на контейнери за разделно събиране в населените места.

Най-често отговорността по събирането на тези отпадъци и предаването им за третиране/рециклиране е, чрез възлагане на организации по оползотворяване (ООп).

При схемата за „Разширена отговорност на производителя“ финансирането на системите за разделно събиране, рециклиране и оползотворяване на МРО се осъществява от фирмите – задължените лица в схемата, които пускат на пазара стоки, които след тяхната употреба се превръщат в МРО. В крайна сметка, това са част от производствените разходи на фирмите – задължени лица в схемата и представляват елемент от цената на съответния продукт.

Финансирането на дейностите по договорите се осъществява от организациите по оползотворяване, а общините са отговорни за съдействие при организиране на дейностите на териториите им. Организациите имат допълнителни задължения, в т.ч. да предоставят информация на общините, да финансират и осъществяват информационни кампании за широката общественост.

ИЗВОДИ

• **Заложения принцип в програмата „пълна отговорност на замърсителите“ „потребителите да заплащат пълните разходи, както по производството и потреблението на продуктите, така и свързани с тях разходи по опазване на околната среда“, превръщането на разходите за околна среда във важен фактор при вземане на решения“ се реализира чрез административни разпоредби и икономически регулатори.**

• **Най-често прилаганият икономически регулатор в контекста на принципа „замърсителят плаща“ е въвеждането на различни такси, а при неизпълнение на регламентираните с нормативните актове задължения, пълната отговорност предполага заплащането на глоби.**

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.4 АНАЛИЗ НА ИНФОРМИРАНЕТО НА ОБЩЕСТВЕННОСТТА ПО ВЪПРОСИТЕ НА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ

Настоящият анализ разглежда практиката на Община Струмяни през последните години във връзка с информирането на обществеността по въпросите на управлението на отпадъците.

Анализът е концентриран върху следните въпроси:

- *Наличие на стратегически подход в информационно-разяснителната политика на общината във връзка с дейностите по управление на отпадъците.*
- *Информационни и разяснителни дейности и кампании; привличане на обществеността.*
- *Използвани методи и форми за предоставяне на информация на гражданите и фирмите относно предоставяните от общината услуги в областта на управление на отпадъците.*

1. Планиране на действия за информиране на обществеността относно управлението на отпадъците

Участието на обществеността в цялостния процес на промени в сектора за управление на отпадъците има голямо значение. Населението е основен участник в процеса на управление на отпадъците, защото то е постоянен техен генератор и поради това трябва да бъде информирано за въздействието върху околната среда, причинено от депонирането на отпадъци, както и за възможностите и отговорностите си относно предотвратяването и оползотворяването на отпадъците.

Община Струмяни провежда целенасочена политика по отношение предоставяне на информация, свързана с различните аспекти на управлението на отпадъците.

Друг подход, който се използва при планирането на действия за информиране и привличане на обществеността, е включването на клаузи в договорите за сътрудничество с организации по оползотворяване на масово разпространени отпадъци за разработване на конкретни мерки за привличане на населението като активен участник в разделното събиране на съответните отпадъци и провеждането на информационни кампании.

2. Информационни и разяснителни дейности и кампании

Общината е наложила през годините следните кампании сред населението, които целят привличането на интереса към дейностите по управлението на отпадъците:

3. Форми за предоставяне на информация относно общинските услуги в областта на управление на отпадъците

Основният начин на предоставяне на информация е интернет страницата на община Струмяни и на Общински съвет - Струмяни

На интернет страницата на Общински съвет – Струмяни са публикувани следните документи, имащи отношение към управлението на отпадъците:

- Наредби на Общински съвет-Струмяни, регламентиращи управлението на отпадъците;
- Правилник за организацията и дейността на Общинския съвет – Струмяни, неговите комисии и взаимодействието му с общинската администрация;
- Решения на Общински съвет – Струмяни, имащи отношение към управлението на отпадъците (за одобряване на ежегодни план –сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битовите отпадъци и определяне на такса за битови отпадъци; за приемане на програми за опазване на околната среда и за управление на отпадъците; за приемане на ежегодни отчети за изпълнението на програмите и др.)

На интернет страницата от Община Струмяни е налична следната информация относно управлението на отпадъците и предоставяните услуги от общината:

- Програми и общински наредби;
- Ежегодни отчети за изпълнение на програмите;
- Устройствен правилник на Общинска администрация – гр. Струмяни;
- Заповеди на кмета на общината за определяне на услугите, които общината извършва по отношение на битовите отпадъци, в т.ч. граници на обслужваните райони, честота на извозване;
- Регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на община Струмяни, съгласно от Закона за управление на отпадъците;
- Информационни брошури относно извършваните дейности с отпадъци на територията на общината;
- Оповестяване на кампании за разделно събиране на масово разпространени отпадъци и информационни брошури за кампаниите;
- Образци на декларации за определяне на такса битови отпадъци за услугите по сметосъбиране, сметоизвозване и обезвреждане на битовите отпадъци на база количество отпадъци;

- Образци на декларации за освобождаване от заплащане на такса битови отпадъци, поради неползване на жилищен имот;
- Постъпили уведомления за реализация на инвестиционни предложения;

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.5 АНАЛИЗ НА ИНФОРМАЦИОННОТО ОБЕЗПЕЧАВАНЕ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ И ДЕЙНОСТИТЕ С ОТПАДЪЦИ

Настоящото приложение съдържа анализ на информационното обезпечаване за отпадъците и дейностите с отпадъци.

1. Нормативни изисквания за събиране и предоставяне на информация за отпадъците

Основните национални документи, регламентирани изискванията за събирането и предоставянето на информация за отпадъците са Законът за управление на отпадъците и Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри.

С чл. 44 от ЗУО е въведено изискване за водене на отчетни книги и предоставяне на годишни отчети по ред и образци, посочени в наредбата.

С Наредба № 1 са определени:

- реда и образците за водене на отчетност за дейностите по отпадъците;
- реда и образците за предоставяне на информация за дейностите по отпадъците; - реда за предоставяне на информация от лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- реда за водене на публичните регистри по чл. 45, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците;
- изграждането и поддържането на национална информационна система за отпадъци.

Задължени лица по наредбата са:

- лицата, чиято дейност е свързана с образуване на производствени и/или опасни отпадъци, с изключение на отпадъците, образувани от домакинства, търговските и административните сгради;
- лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на производствени и/или опасни отпадъци; - лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на битови и/или строителни отпадъци;

- лицата, чиято дейност е свързана със събиране и транспортиране и/или събиране и съхраняване и/или третиране на масово разпространени отпадъци;
- лицата, които пускат на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци;
- организациите по оползотворяване и лицата, изпълняващи задълженията си индивидуално по наредбите съгласно чл. 13, ал. 1 ЗУО;
- регионални сдружения за управление на отпадъци;
- лицата, извършващи дейности като търговец и/или брокер на отпадъци.

2. Събиране, съхраняване и обработване на информация за отпадъците в Община Струмяни

В Община Струмяни е налична следната документация, свързана с управление на отпадъците:

- Програмни документи, планове – програми за опазване на околната среда и програми за управление на отпадъците, планове за привеждане на депа в съответствие с нормативните изисквания, планове за мониторинг и др.
- Нормативни документи на общинско ниво – наредби, правилници и др.;
- Документи във връзка с определяне на цени и такси за услугите – план – сметки за необходимите разходи по ЗМДТ за битови отпадъци и определяне на такса за битови отпадъци;
- Заповеди на кмета на общината, свързани с управление на отпадъците.
- Решения на общинския съвет, свързани с управлението на отпадъците;
- Документация от проведени обществени поръчки за възлагане на дейности по отпадъците;
- Договори, сключени от общината с външни фирми за изпълнение на дейности по отпадъците – за събиране и транспортиране на битови отпадъци, за разделно събиране на МРО, за рекултивация на закритото общинско депо за отпадъци;
- Отчети за изпълнение на сключените договори – вдигнати контейнери, количества събрани и транспортирани отпадъци, количества отпадъци, предадени за рециклиране/ обезвреждане, периодични справки, съгласно клаузите на договорите;
- Справки за изплатени средства по договори за услуги за събиране, транспортиране и депониране на отпадъци;

- Протоколи от заседания на Регионалното сдружение за управление на отпадъци, взети решения и друга документация;
- Документация по изпълнение на екологични проекти, свързани с управление на отпадъците;
- Документи от контролната дейност, извършвана от общината;
- Констативни протоколи от извършени проверки от контролни органи по изпълнение на задълженията на кмета на общината в областта на управление на отпадъците;
- Информационни материали – брошури, листовки, прессъобщения във връзка с провеждане на акции и кампании в областта на управление на отпадъците.

Посочената документация се събира, съхранява и обработва от различни структурни звена от общинската администрация, в съответствие с функционалните им характеристики съгласно Устройствения правилник на Общинска администрация – гр. Струмяни.

По отношение на вида и количеството на събраните, транспортирани и третиращи отпадъци, източници на информация са дружествата, на които е възложено извършването на дейностите и организациите по оползотворяване на масово разпространени отпадъци, с които са сключени договори за сътрудничество. В съответствие с изискванията на *Наредба № 1 от 4 юни 2014 г. за реда и образците, по които се предоставя информация за дейностите по отпадъците, както и реда за водене на публични регистри*, тези юридически лица водят текуща отчетност и представят годишни отчети в Изпълнителната агенция по околна среда. Също така, съгласно клаузите на сключените договори с Община Струмяни, те предоставят информация и на общината.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1.6 АНАЛИЗ НА АДМИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ

В Устройствения правилник на общинска администрация Струмяни не са разписани функции относно управление на отпадъците на територията на общината.

Ръководството, организацията и контрола за управление на отпадъците са възложени с длъжностни характеристики на определени служители.

Община Струмяни има капацитет да изпълнява в голяма степен възложените със ЗУО и местната нормативна уредба правомощия и отговорности. Общината е предприела действия за изготвяне на нормативно изискваните документи за управление на отпадъците и предоставя повечето от услугите, вменени като задължение на кмета в

чл. 19 от ЗУО. Приета е Наредба за управление на отпадъците на територията на община Струмяни, съгласно изискванията на чл. 22 от ЗУО.

Община Струмяни изпълнява функциите по предоставяне на услугите за събиране, транспортиране и третиране на отпадъците чрез общинско търговско дружество и чрез извеждане на някои от дейностите по предоставяне на услугите извън административната структура с цел оптимизиране на управление на отпадъците. За повечето услуги функциите в длъжностните характеристики на служителите са добре разписани. Липсват разписани функции по отношение на някои потоци отпадъци, за които общината все още не предоставя услуги – разделно събиране на опасни отпадъци от домакинствата, на биоразградими и биоотпадъци.

Тъй като в процес на подготовка е осигуряване на такива услуги, препоръчително е да бъдат регламентирани и съответните функции.

Във връзка с изпълнение на определеното в ЗУО задължение на кмета за осигуряването на информация на обществеността чрез интернет страницата на общината, както и по друг подходящ начин, целесъобразно е общинското ръководство да разгледа възможността за възлагане на функции за информиране на обществеността в Устройствения правилник на общинска администрация, в длъжностните характеристики на конкретни служители или чрез друг вътрешноведомствен документ, в който да се разпределят и конкретизират отговорностите и да се регламентира механизъм за взаимодействие между експертите по отпадъци в специализираната администрация и служителите от отдел „Правно-нормативно и информационно обслужване” в общата администрация, които имат задължение да поддържат актуална интернет страницата.

Общината не е изградила единна информационна среда, която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците. Предвид необходимостта от въвеждане на отчетност за постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци, за предоставяне на информация до компетентните институции, както и поради факта, че за дейностите с отпадъците се отделя значителен финансов ресурс от общинския бюджет, е необходимо общината да разработи единна информационна система за отпадъците, която да интегрира всички аспекти на управлението на отпадъците.

Анализът на състоянието на човешките ресурси показва, че един от водещите проблеми е количественият недостиг на персонал, особено във връзка с осъществяване

на ефективен контрол по спазване на националната и общинската нормативна уредба за отпадъците. Предвид нормативните ограничения в щатното разписание и нарастващите нормативни изисквания към местните власти относно управление на отпадъците, общината следва да търси и други начини за осигуряване на необходимите инспектори – чрез привличане на експерти на граждански договори, чрез назначаване по национални и регионални програми за временна заетост и други.

Материално-техническата обезпеченост на служителите в общинската администрация в община Струмяни, вкл. на тези с функции в областта на отпадъците, е на добро равнище. Идентифицирана е потребност от автомобил за осъществяване на контролна дейност по отпадъците.

Квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е на добро равнище. На служителите се осигуряват възможности за повишаване на квалификацията чрез участие в специализирани обучения. Предвид идентифицираните пропуски в контролната дейност е целесъобразно да се организира обучение по изискванията за контрол, съставяне на констативни протоколи и наказателни постановления както за съответните служители в администрацията, така и на кметове на кметства и допълнително привличани извънщатни кадри.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2 ПРОГНОЗИ ЗА ОТПАДЪЦИТЕ

Важен показател за управление на отпадъците е нормата на натрупване на отпадъците, представена като количеството на образуваните битови отпадъци за година на човек от населението. През десетгодишния период 2002-2012 г. по данни на НСИ образуваните битови отпадъци на човек от населението в България намаляват значително от 601 до 446 кг/жител/година. По отношение на нормата на натрупване на битови отпадъци на жител спрямо средните стойности за ЕС-27, България е с по-благоприятни стойности през последната отчетна 2012 г. и тенденциите в динамиката на показателя за периода. За същия десетгодишен период образуваните битови отпадъци на жител средно за ЕС-27 са съответно за 2002 г. – 527 кг./жител, а за 2012 г. – 492кг/ж. Данните на Евростат през 2011 г. показват съществени различия в страните членки на ЕС, като нормата на натрупване варира от 298 кг/жител/година в Естония и 315-320 кг/жител/година в Полша и Чехия до 719 кг/жител/година в Дания.

Ако не бъдат предприети целенасочени мерки за предотвратяване на образуването на битови отпадъци, може да се очаква, че количеството на образуваните битови отпадъци в България ще нараства в резултат на икономически растеж, повишаване на доходите и потреблението в домакинствата. В резултат на разработването обаче на Националната програма за предотвратяване на образуването на отпадъците 2014-2020 г. и прилагане на мерките, предвидени в нея, може да бъде прогнозирано стабилизиране на количеството образувани битови отпадъци, като България продължи да е с един от най-благоприятните показатели „образувани битови отпадъци на жител/година”. Тенденциите в този показател са точен измерител за предотвратяването на образуването на отпадъци като най-високо ниво в йерархията на управление на отпадъците. Много по-неблагоприятен е показателят депонирани битови отпадъци на жител за България спрямо средното ниво на показателя за ЕС. В България количеството на депонирани отпадъци намалява с по-бързи темпове от средното за ЕС, но в България се депонират почти два пъти повече битови отпадъци на жител от средноевропейското ниво.

С цел осигуряване на единен и аргументиран подход при осъществяването на прогнозите за битови отпадъци през 2019 г. МОСВ утвърди актуализирана Методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците. Методиката определя минималните изисквания при извършване на морфологичен анализ, които следва задължително да се спазват от общините. За целите на изготвяне на общинската програма за управление на отпадъците общината използва резултатите от националното проучване за морфологичния състав на битовите отпадъци, извършено за всяка община, тъй като няма актуално изследване за морфологичния състав на отпадъците в общината, съобразено с националната методика за определяне на морфологичния състав на отпадъците извършено след националното проучване .

Целите на националното законодателство свързано с управление на отпадъците 2021 - 2028 са подготовка за повторна употреба и рециклиране:

- най-късно до 1 януари 2020 г. подготовката за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали, включващи хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло от домакинствата и подобни отпадъци от други източници, да достига не по-малко от 50 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

- най-късно до 31 декември 2025 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 55 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2030 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 60 на сто от общото тегло на тези отпадъци;

– най-късно до 31 декември 2035 г. подготовката за повторна употреба и рециклирането на битови отпадъци да достигне най-малко до 65 на сто от общото тегло на тези отпадъци.

Прогнозата за количествата образувани битови отпадъци в Община Струмяни за периода 2021 – 2028 година е изготвена въз основа на два компонента:

- Брой на населението и демографска прогноза за периода 2021-2028 г.;
- Норма на натрупване на отпадъци на 1 жител.

Демографска прогноза за периода 2021-2028 г.

Прогнозата за броя на населението на община Струмяни е изготвена на базата на следните източници на информация

- Данни за броя на населението по общини за област Благоевград за периода 2020- 2030 г.
- Официална демографска прогноза на НСИ за периода до 2070 г. - I вариант (при хипотеза за конвергентност). Този вариант е определен от НСИ като най- реалистичен. Прогнозата на НСИ по този вариант включва както прогноза за населението общо за страната, така и за всяка една от 28-те области.

Въз основа на исторически данни за динамиката на населението по общини в област Благоевград в периода 2015-2020 г. е изчислен коефициент, посредством който се прогнозира броят на населението на всяка община въз основа на прогнозата на НСИ за населението на област Благоевград.

Норма на натрупване и прогнозна промяна

В рамките на анализа на количествата на битовите отпадъци в община Струмяни бяха изчислени нормите на натрупване за периода 2017 и 2020 г. (Таблица 2) През разглежданите години нормата на натрупване се характеризира както с минимално увеличаване. За целите на прогнозата се прави допускането, че тя ще се стабилизира и ще расте с темп не по-висок от 1% годишно, в резултат от мерките за предотвратяване образуването на отпадъци, които община Струмяни трябва да предприеме във връзка с изпълнението на новата общинска програма за управление на отпадъците.

Прогнозната норма на натрупване без разделно събраните отпадъци е представена в следващата таблица.

Таблица. Демографска прогноза за община Струмяни (бр. жители), прогнозна норма на натрупване и прогнозни количества БО

Година	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнозно население	4 741,24	4 672,49	4 604,74	4 537,97	4 472,17	4 407,33	4 343,42	4 280,44
Прогнозна норма на натрупване кг/ж год.	188,31	190,19	192,09	194,01	195,95	197,91	199,89	201,89
Количество генерирани отпадъци, т/год	892,82	888,67	884,54	880,43	876,34	872,27	868,22	864,19

Прогнозните количества на смесените битови отпадъци са изчислени като произведение на прогнозното население и прогнозната норма на натрупване за съответната година от прогнозния период. Очакваното намаление на количествата на смесените битови отпадъци за община Струмяни се дължи основно на:

- негативната демографска прогноза;
- нарастващите количества отпадъци, които ще се събират чрез системата за разделно събиране на отпадъците от хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло, както и разделното събиране на други битови отпадъци, събирани до момента чрез смесените битови отпадъци.

Направените дотук прогнози отчитат фактори, които влияят на процесите, свързани с образуване на отпадъците. За целите на програмата е необходимо и изготвянето на прогнози, които са от типа целеви прогнози. Този тип прогнози отчитат влиянието на управленски фактори, които имат важно значение за развитието на процесите. Такава прогноза е прогнозата за разделно събраните отпадъци по източници.

По данни на общината събраните отпадъци от опаковки от системата за разделно събиране са 0,85 тона за 2020г.

Отнесено към обхванатото население от системите 3 783 души (таблица 4) за периода се получава норма на натрупване на разделно събрани отпадъци 0,22 кг. за жител.

Това е твърде ниска стойност, която чрез конкретни мерки и политики при изградената система в общината може да достигне до 9,5 – 10 кг/ж годишно за сметка на намалението на същите видове отпадъци в състава на твърдите битови отпадъци. Анализа на данните показва, че твърде много отпадъци от пластмаса попадат в

смесеният битов отпадък за сметка на разделно събраните отпадъци от опаковки. Това доказва необходимостта от акцентиране върху Подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци от пластмаса към Програмата за предотвратяване на образуването на отпадъци, в рамките на НПУО 2021-2028 г.

Прогноза за постигане на целите за рециклиране на битови отпадъци

	Мерна единица	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Прогнозирани образувани битови отпадъци	тона	893	889	885	880	876	872	868	864
Цели за рециклиране, съгласно чл.31, ал.1, т.3 и т.4	%	51%	52%	53%	54%	55%	56%	57%	58%
от ЗУО									
Прогнозирани количества, битови отпадъци за изпълнение на целите за рециклиране съгласно чл.31, ал.1, т.3 и т.4 от ЗУО	тона	455	462	469	475	482	488	495	501

Прогнозните количества на битови отпадъци включват:

- Разделно събраните отпадъци от търговски обекти, предадени на организациите за оползотворяване на отпадъци;
- Отделените количества за рециклиране отпадъци от хартия, пластмаса, стъкло и метали от състава на смесените битови отпадъци чрез инсталация за сепариране на регионалното депо - Сандански;
- Разделно събраните отпадъци чрез цветните контейнери;
- Предадените отпадъци на пунктове за вторични суровини от домакинства и фирми и организации;
- Разделно събраните и предадени безвъзмездно отпадъци на общинска площадка от граждани и фирми.

Прогнози за образуваните строителни отпадъци

В Националния стратегически план за управление на строителни отпадъци 2011-

2020 г., одобрен от Министерския съвет са определени петте области (София, Варна, Бургас, Благоевград и Пловдив), в които се очаква количествата отпадъци от строителство и разрушаване на сгради да са най-големи. Основната причина за това е, че според данни на НСИ в тези области се извършва най-мощно строителство на жилищни, административни и други сгради. Също така тези области са индустриални центрове, което допринася за генериране на строителни отпадъци от индустрията. Друг важен фактор е, че тези пет области са с развита пътна инфраструктура, което налага извършването на мащабни строително-ремонтни дейности, което води до образуване на строителни отпадъци. Община Струмяни не е част от тези области. По експертна оценка количествата на образуваните строителни отпадъци не се очаква да се променят значително, тъй като общинският план за развитие на общината не предвижда по - голямо развитие на строителния бранш от сегашното му състояние.

Севделина Траянова

Председател на ОбС